

VARNA EVROPA

**POROČILO
O DEJAVNOSTI
2022**

**Evropska
investicijska banka**

EVROPSKA INVESTICIJSKA BANKA

VARNA EVROPA

**POROČILO
O DEJAVNOSTI
2022**

**Evropska
investicijska banka**

Poročilo o dejavnosti Evropske investicijske banke 2022

© Evropska investicijska banka, 2023.

98 -100, boulevard Konrad Adenauer

L-2950 Luxembourg

+352 4379-1

info@eib.org

www.eib.org

twitter.com/eib

facebook.com/europeaninvestmentbank

youtube.com/eibtheeubank

Vse pravice pridržane.

Vsa vprašanja o pravicah in licenciranju pošljite na publications@eib.org.

Za več informacij o dejavnostih EIB glejte našo spletno stran: www.eib.org.

Lahko nam tudi pišete: info@eib.org. Naročite se na naš e-novičnik: www.eib.org/sign-up.

Izdala Evropska investicijska banka.

Natisnjeno na papirju FSC®.

KAJ PRINAŠA TO POROČILO

Ravno ko se je svet že poslavljajal od krize, ki jo je povzročila pandemija covid-19, je na pragu Evrope izbruhnila nova: vojna. Ruska invazija na Ukrajino je sprožila humanitarno krizo velikih razsežnosti, v kateri je bilo na milijone ukrajinskih žena in otrok prisiljenih zapustiti svoje domove in poiskati zavetje v **varni Evropi**.

Vojna v Ukrajini in dramatično poslabšanje odnosov z Rusijo, največjo dobaviteljico energije v Evropi, sta prinesla streznitev. Zaradi prevelike odvisnosti od tuje sile pri življenjsko tako pomembni dobrini, kot je energija, Evropska unija zdaj na lastni koži občuti grožnje, ki pretijo njeni **energetski varnosti** in njeni **avtonomiji**.

V drugih delih sveta vojno občutijo v skokovitem porastu cen hrane, kar jasno kaže na pomen **globalnih povezav**.

Ob vsem tem pa odštevamo čas, ki nam je še preostal, da preprečimo katastrofalne podnebne spremembe.

V poročilu opisujemo, kako se je Evropska investicijska banka spoprijela z izzivi leta 2022.

Predstavljamo naše dejavnosti pri obnovi poškodovanih ukrajinskih mest in podpori beguncem, pa tudi našo neomajno zavezanost boju proti podnebnim spremembam, ki ogrožajo ves svet. Prikazujemo, kako je naša podpora energetski učinkovitosti in električni energiji iz obnovljivih virov del rešitve za energetsko varnost in podnebne cilje Evropske unije. Opisujemo, kako podpora za **inovacije** in prebojne tehnologije prinaša oprijemljive koristi za gospodarsko konkurenčnost, podnebne cilje in **avtonomijo** Evrope. Izpostavljamo tudi prispevek naše nove enote za mednarodni razvoj, EIB Global, k večji blaginji po vsem svetu.

Predstavljene naložbe so v poročilu postavljene v širši okvir, načrtan v strateškem razmisleku iz nagovora našega predsednika, podatkih o dejavnostih posojanja in izposojanja banke ter pogledu na leto pred nami v poudarkih iz operativnega načrta skupine.

Kot finančna ustanova, ki verjame v multilateralizem in partnerstvo, sledimo ambicioznemu cilju: zgraditi boljši jutrišnji svet z današnjimi vlaganji v prihodnost. Pot do tega cilja osvetljujemo ravno v tem poročilu.

VSEBINA

3	KAJ PRINAŠA TO POROČILO
6	PREDSEDNIKOVA UVODNA BESEDA
8	POUDARKI LETA 2022 <small>PODATKI O POSOJILIH IN UČINKIH</small>
10	EIB V VAŠI DRŽAVI <small>POSOJANJE PO DRŽAVAH</small>
12	EIB V VAŠEM SVETU <small>POSOJANJE ZUNAJ EVROPSKE UNIJE</small>
14	ENERGETSKA VARNOST
16	UKRAJINA: DOLGOROČNI CILJI
18	UKRAJINA: TUKAJ NE MORE PLAPOLATI NOBENA DRUGA ZASTAVA
19	POLJSKA: POTREBE BEGUNCEV
20	ENERGETSKA UČINKOVITOST: KORAKOMA DO VEČJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI
21	ENERGETSKO UČINKOVITA SOCIALNA STANOVANJA: V DUHU ČASA
22	ENERGIJA IZ OBNOVLJIVIH VIROV: MESTO ZA TURBINE JE NA MORJU
25	ENERGIJA IZ OBNOVLJIVIH VIROV: POSPEŠEVANJE INOVACIJ V VETRNI ENERGIJI
26	VODIK: GORIVO PRIHODNOSTI
27	CIPER: ZELENO IN LOKALNO NA CIPRU
28	ITALIJA: ZELENA ZADNJA MILJA
30	INOVACIJE IN AVTONOMIJA
32	KMETIJSTVO: PESA PROTI BOLEZNI
34	KMETIJSTVO: BI KDO TVEGANI KAPITAL ZA VEČERJO?
35	ROBOTIKA: VZPON DOSTAVNIH ROBOTOV
36	DIGITALNO GOSPODARSTVO: BODOČI PRVAKI INTERNETA STVARI
37	BIOZNANOSTI: ZDRAVILA – UBIJALCI RAKA
38	DIGITALNO GOSPODARSTVO: PRIHODNOST JE NEBINARNA
40	NALOŽBE Z UČINKOM: VIŠJI CILJ
42	BIOZNANOSTI: CELICE ZDRAVIJO INKONTINENCO
44	GLOBALNE POVEZAVE
46	PALESTINA: UREJANJE MIKROFINANCIRANJA
48	BRAZILIJA: NAPETE PRILOŽNOSTI ZA ŽENSKE
49	BENIN: SONČNA ENERGIJA ZA PODEŽELSKO AFRIKO
50	SENEGAL: KO JE VODA IZ PIPE RAZKOŠJE
52	INDIJA: IZ TEH SEMEN BO RIŽ
54	BANGLADEŠ: BOLNIŠNICE V NEZNANIH VODAH
56	KLJUČNI PODATKI O ZBIRANJU SREDSTEV
58	OPERATIVNI NAČRT IN UPRAVLJANJE SKUPINE

PRESEDNIKOVA UVODNA BESEDA

Evropska investicijska banka se je skupaj z EU odzivala na številne izzive, ki so vzniknili med letom 2022, od zavržnega napada na Ukrajino do energetske krize, ki jo je ta konflikt sprožil.

Skupina EIB – sestavljata jo banka in od nje odvisni Evropski investicijski sklad, ki skrbi za manjša podjetja – je v letu 2022 sklenila pogodbe o financiranju v skupni vrednosti 72,5 milijarde €. Prav vsak evro je bil porabljen za podporo trajnosti in odpornosti v Evropi in drugod. Izpolnili smo svoje obljube. Presegli smo zadane cilje. Pripomogli smo k spremembam.

A za ogromnimi številkami se skriva še več: resničen in otipljiv učinek.

Na Švedskem podpiramo onkološka biološka zdravila naslednje generacije. Na Finskem omogočamo razvoj in komercializacijo kvantnih računalnikov. V Španiji pomagamo pretvarjati odpadno jedilno olje v čisto energijo in izkoriščati sončno energijo za proizvodnjo zelenega vodika. Takšnih projektov je še mnogo več in o nekaterih si lahko preberete v tem poročilu.

Naše dejavnosti prinašajo učinek in zapirajo naložbeno vrzel

Državni in podjetniški proračuni so se v energetske krizi izčrpali. In to ravno v času, ko bi morali naložbe še okrepiti, da bi se lahko spoprijeli s podnebnimi spremembami, hkrati pa se odtegnili od ruske nafte in plina. Kronične naložbene vrzeli bi se zato lahko še povečale. Če nam jih ne bo uspelo zapreti, bo postala Evropa manj konkurenčna in manj privlačna za poslovanje.

Dogodki leta 2022 potrjujejo, da je razogljčenje za Evropejce edina zanesljiva pot do varne, cenovno dostopne energije. Zato je naš odločen odziv tako pomemben. Podvojili smo prizadevanja za podporo zelenemu, inovativnemu prehodu.

Rusko izsiljevanje glede dobave plina je pokazalo, da je imela Evropska investicijska banka prav, ko je prenehala financirati infrastrukturo za fosilna goriva in se namesto tega raje osredotočila na čisto energijo. Danes je vsem jasno, da je prihodnost v bolj čisti in bolj trajnostni energiji.

V letu 2022 smo za financiranje čiste energije namenili rekordnih 19,4 milijarde €. Za povečanje energetske varnosti smo podprli posodobitev elektroenergetskega omrežja na Češkem. Na Poljskem smo pospešili vključevanje energije iz obnovljivih virov v energetske omrežje. V Franciji smo financirali plavajoče vetrne elektrarne – tehnologijo, ki omogoča premestitev proizvodnje čiste energije v globlje vode. Na Siciliji in Sardiniji financiramo polaganje 1 000-kilometerskega kabla, ki bo omogočil priključitev tamkajšnjih elektrarn na obnovljive vire na italijansko elektroenergetsko omrežje. V naslednjih petih letih bomo v okviru svežnja podpore za pobudo REPowerEU zagotovili dodatnih 30 milijard € posojil in kapitala za energetske projekte z velikim učinkom (poleg rednega posojanja). S posojili za podnebne in okoljske projekte v višini 36,5 milijarde € smo v letu 2022 podprli za 147 milijard € zelenih naložb drugih vlagateljev. Smo na dobri poti, da še v tem desetletju izpolnimo zadani cilj, namreč omogočiti za 1 bilijon € naložb v dobro našega planeta.

Takojšen odziv

Takoj – tako se odzivamo na dolgoročne izzive, ki jih prinašajo podnebne spremembe. Naš odgovor na neposredno grožnjo v obliki invazije na Ukrajino je še en viden dosežek leta 2022. S podporo iz proračuna EU smo lahko ukrajinski vladi ponudili pomoč že nekaj tednov po začetku invazije. Ukrajini smo v izjemno težkih razmerah izplačali 1,7 milijarde €, še nadaljnjih 540 milijonov € pa ji bomo izplačali, ko bodo konkretni projekti dovolj napredovali. Naš cilj je, da bi ukrajinsko gospodarstvo preživel in tako lahko samo podprlo velik del obnove v državi.

„Dogodki leta 2022 potrjujejo, da je razogljčenje za Evropejce edina zanesljiva pot do varne, cenovno dostopne energije. Zato je odločen odziv tako pomemben. Podvojili smo naša prizadevanja za podporo zelenemu, inovativnemu prehodu.“

Leto 2022 je zaznamovala tudi ustanovitev enote EIB Global, ki se prednostno posveča razvojnim in partnerskim dejavnostim Evropske unije. V prvem letu delovanja je EIB Global – poleg financiranja v Ukrajini – podpisal še pogodbe za nove projekte v skupni višini 9,1 milijarde €. Projekti med drugim vključujejo postavitev sončnih elektrarn v Braziliji, nadaljnjo podporo pobudam za cepljenje po svetu in obsežen projekt financiranja enega od največjih obratov za razsoljevanje vode na svetu, ki bo Jordance preskrbel z zadostno količino čiste vode.

Projekti EIB Global so zgled za širjenje politik in vrednot EU po svetu. Sklepamo nova partnerstva in križem sveta gradimo nova, trajnostna zavezništva. Ponosen sem, da lahko z EIB Global tvorno prispevamo k svetovni blaginji pod okriljem Evropske unije.

Evropska investicijska banka se je odločno odzivala v letu hudih preizkušenj ter pri tem pokazala odpornost in ustvarjalnost. Zavedamo se, da naša naloga še ni zaključena. Zato moramo stalno povečevati uspešnost in iskati nove, še boljše načine delovanja. To poročilo zrcali bistveno fazo našega popotovanja v to smer.

Werner Hoyer

POUDARKI LETA 2022

EVROPSKA INVESTICIJSKA BANKA DEJAVNOST V LETU 2022

ODOBRENI PROJEKTI	75,9 mrd €
Evropska unija	63,5 mrd €
PODPISANI POSLI	65,1 mrd €
Evropska unija	56 mrd €
ČRPANJA	54,3 mrd €
Evropska unija	47,4 mrd €
ZBRANI VIRI	44,3 mrd €
(PRED ZAMENJAVAMI)	
Osrednje valute (€, \$)	37,2 mrd €
Ostale valute	7,1 mrd €

DEJAVNOST EIB GLOBAL V LETU 2022

ODOBRENI PROJEKTI	12,4 mrd €
SKUPNO FINANCIRANJE	10,8 mrd €*
ČRPANJA	6,6 mrd €

* Skupno financiranje vključuje posojila v višini 1,7 milijarde €, ki so bila prerazporejena Ukrajini kot odziv na rusko vojno.

EVROPSKI INVESTICIJSKI SKLAD DEJAVNOST V LETU 2022

PODPISANI POSLI	9,18 mrd €
Kapital	4,16 mrd €
Jamstva	4,91 mrd €
Vključujoče financiranje	0,12 mrd €

Evropski investicijski sklad (EIF), ki je del skupine EIB, je specializiran za tvegano financiranje mikro, majhnih in srednjih podjetij ter spodbuja rast in inovacije po vsej Evropi. EIF zagotavlja financiranje ter strokovno znanje in izkušnje za dobre, trajnostne naložbe, ponuja pa tudi jamstva. Med delničarji EIF so EIB, Evropska komisija, javne in zasebne banke ter finančne ustanove.

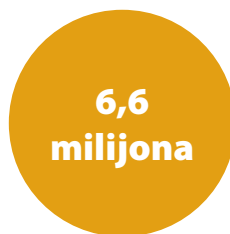
UČINEK EIB

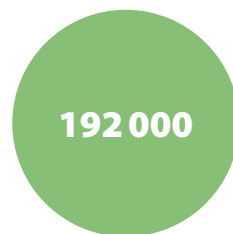
Bolje upravljana
kmetijska zemljišča

Bolje upravljana gozdna
zemljišča

Dodatni naročniki na
storitve 5G

Nova izobraževalna
mesta

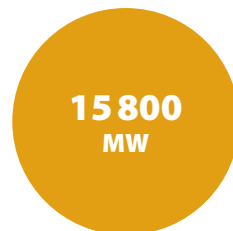
Prihranki energije
v projektih

Električna energija iz
obnovljivih virov

Nameščeni pametni
električni števc

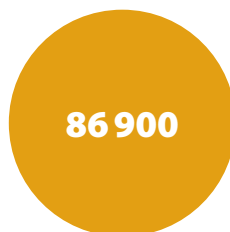
Zmogljivost proizvodnje
iz obnovljivih virov

Osebe z izboljšanimi
zdravstvenimi storitvami

Prejemniki cepiv proti
covidu-19 in drugim
boleznim

Gospodinjstva v socialnih
in cenovno dostopnih
stanovanjih

Osebe z novo/izboljšano
mestno ali regionalno
infrastrukturo

Dodatni potniki v javnem
prevozu

Nova/obnovljena vozila
ali tirna vozila

Osebe z izboljšanimi
sanitarnimi razmerami

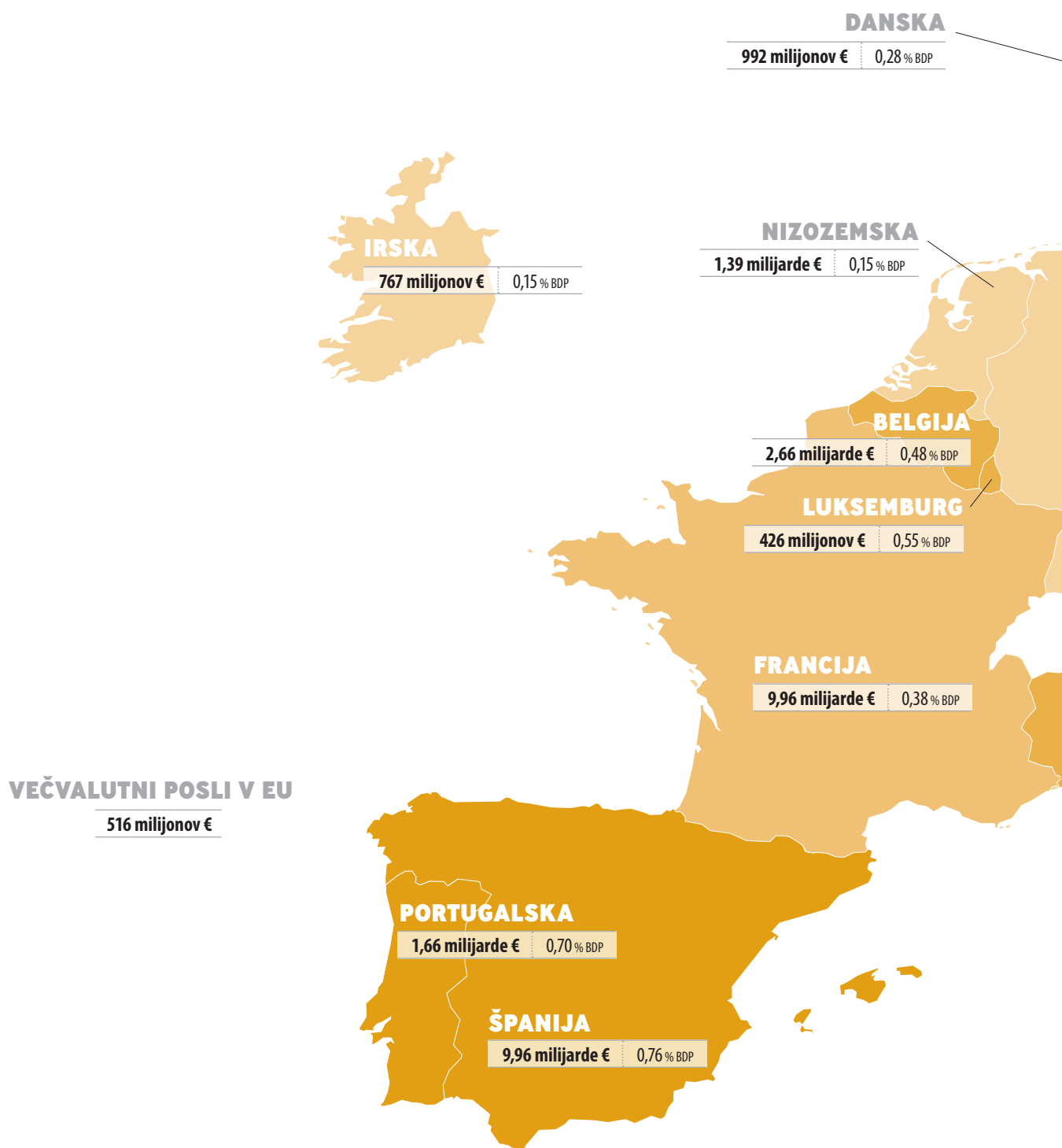
Osebe z varnejšo pitno
vodo

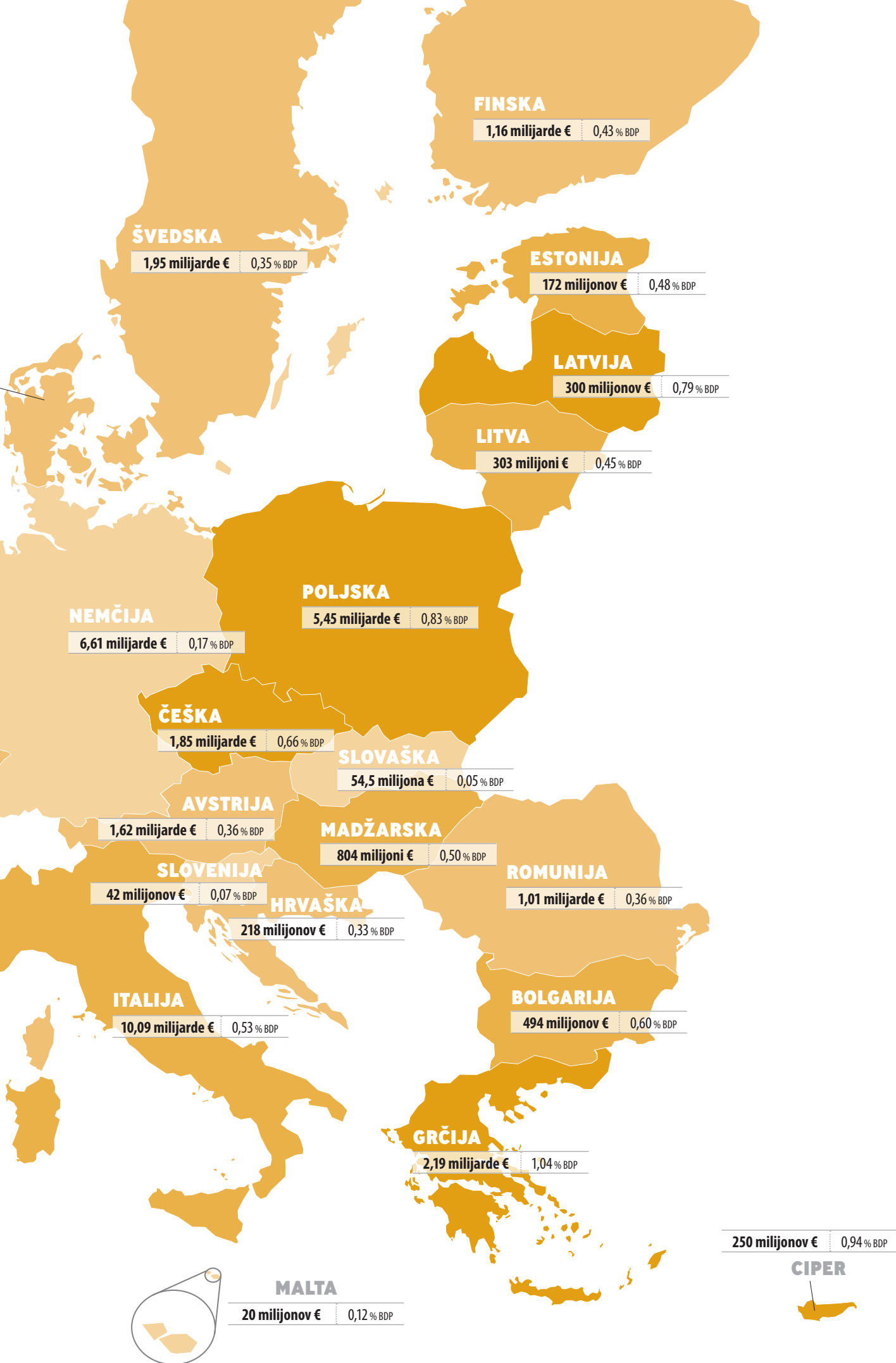
Begunci v sprejemnih centrih
ali začasnih nastanitvenih
zmogljivostih (solidarnostni
sveženj za Ukrajino)

Številčni podatki so pričakovani izidi financiranih novih poslov, prvič podpisanih v letu 2022,
na podlagi v tem trenutku razpoložljivih podatkov. Številčni podatki so nerevidirani in začasni.

SKUPINA EIB V VAŠI DRŽAVI

Temnejše barve označujejo višje naložbe, izražene v odstotku BDP.

SKUPINA EIB V SVETU

DRUGO (ZUNAJ EU)
363 milijonov €

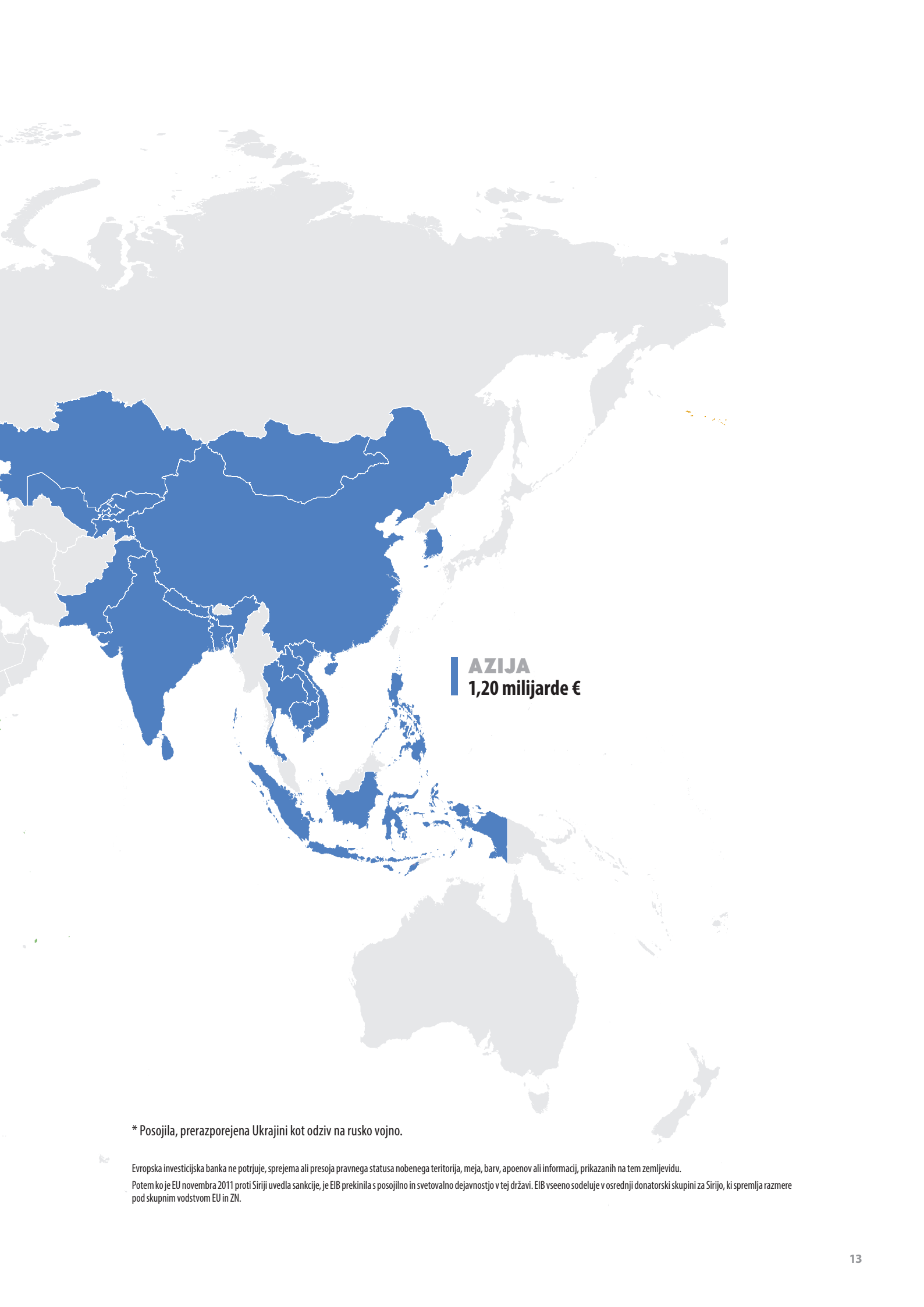
**VZHODNO
SOSEDSTVO**
362 milijonov €

UKRAJINA*
1,72 milijarde €

**ZAHODNI BALKAN
IN TURČIJA**
866 milijonov €

**AFRIKA
IN BLIŽNJI VZHOD**
5,05 milijarde €

**LATINSKA AMERIKA
IN KARIBI**
1,69 milijarde €

AZIJA
1,20 milijarde €

* Posojila, prerezporejena Ukrajini kot odziv na rusko vojno.

Evropska investicijska banka ne potrjuje, sprejema ali presoja pravnega statusa nobenega teritorija, meja, barv, apoenov ali informacij, prikazanih na tem zemljevidu.

Potem ko je EU novembra 2011 proti Siriji uvedla sankcije, je EIB prekinila s posojilno in svetovalno dejavnostjo v tej državi. EIB vseeno sodeluje v osrednji donatorski skupini za Sirijo, ki spremlja razmere pod skupnim vodstvom EU in ZN.

ENERGETSKA VARNOST

“ Zaradi energetske krize mora Evropa še hitreje preiti na alternativne obnovljive vire energije in postati energetske učinkovita. Ta dvojni cilj je bistvo programa REPowerEU, pri katerem bo imela EIB ključno vlogo. Svetovalne službe EIB bodo iskale nove tehnologije in jih pomagale pripeljati na trg, vladam pa bodo pomagale bolj pametno porabljati proračunska sredstva in tako pritegniti še več zasebnih naložb, kjer bo le mogoče. **”**

Frank Lee, vodja svetovalnih storitev za podnebno in socialno financiranje, EIB

“ EIB je vse od ustanovitve ključna financerka ključne energetske infrastrukture. Sedanje razmere potrjujejo strateško vlogo energije in pomen diverzifikacije pri oskrbi. EIB je okrepila financiranje energetskih projektov – vključno z energetske učinkovitostjo, obnovljivimi viri energije, daljinskim ogrevanjem ter povezovanjem domačih in mednarodnih elektroenergetskih omrežij – tako v Evropski uniji kot drugod po svetu. **”**

Sanjoy Rajan, vodja energetske varnosti, EIB

Energija je varnostno vprašanje, razogljičenje pa vprašanje strateške avtonomije. Ruski napad na Ukrajino in izkoriščanje izvoza energije kot orožja sta v temeljih spremenila energetska geopolitiko in ekonomijo v Evropi. Da bi ublažili podnebne spremembe, moramo nujno zmanjšati izpuste ogljika. Naložbe v energetska učinkovitost in proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov so idealni odgovor na obe vprašanji.

Evropa mora čim hitreje uresničiti zeleni energetski prehod, zato vlagamo v projekte energetske učinkovitosti in obnovljive energije ter spodbujamo inovacije in nove tehnologije.

DOLGOROČNI CILJI

Evropska investicijska banka podpira na stotine projektov, ki so bistveni za življenje ukrajinskih prebivalcev, denar zanje pa nakazuje tudi med divjanjem vojne vihre.

Ko Violaine Silvestro von Kameke razloži, da so njeno glavno delovno področje vlaganja v desetine ukrajinskih mest, in to med vojno, so ljudje milo rečeno presenečeni. »Ljudje so prepričani, da je vojna zaustavila naše dejavnosti v Ukrajini,« pravi višja posojilna specialistka pri Evropski investicijski banki. »A to ne drži, saj Ukrajini še vedno nakazujemo veliko denarja in sodelujemo pri mnogih kompleksnih projektih. Zelo smo dejavni.«

Evropska investicijska banka je po začetku ruske agresije februarja 2022 umaknila svoje zaposlene iz Ukrajine. Hkrati pa je močno povečala svojo pomoč državi, **kjer ocenjujejo, da bodo v naslednjih desetih letih za okrevanje po ruski invaziji potrebovali za okrog 765 milijard €.**

Evropska investicijska banka je za Ukrajino med vojno odobrila dva večja svežnja financiranja: kmalu po izbruhu vojne je odobrila prvega v višini 668 milijonov €, s katerim je državi pomagala pokriti najnujnejše potrebe; julija 2022 pa še drugega v višini 1,59 milijarde €, s katerim bo državi pomagala popraviti poškodovano infrastrukturo in ponovno zagnati ključne projekte. Iz tega svežnja je bila doslej izplačana dobra 1 milijarda €.

Poleg tega je EIB v letu 2022 zagotovila 2,5 milijona € v obliki donacij Inštituta EIB, socialno-kulturne veje banke EU, in za slabih 18 milijonov € nepovratnih sredstev iz skrbniškega sklada za tehnično pomoč vzhodnemu partnerstvu. S tem bo mogoče poskrbeti za kakšnih 700 000 ljudi, ki so bili v begu pred vojno primorani zapustiti svoje domove. Sklad podpirajo Avstrija, Francija, Nemčija, Latvija, Litva, Poljska, Švedska in Združeno kraljestvo.

Banka je z Ukrajino podpisala tudi memorandum o povečanju naložb v prometni sistem Kijeva ter spremenila namembnost 59 milijonov € nepovratnih sredstev, ki jih bo Ukrajina zdaj lahko porabila za popravilo vlakov in železnic, postavitve začasnih mostov ter izboljšanje zdravstvenih in stanovanjskih razmer za ljudi, ki so bili primorani zapustiti svoje domove.

Podpora za projekte v krajih proč od konfliktnih območij

»V tem hipu ne moremo izvajati velikih, nacionalnih projektov, zato delo usmerjamo na manjše projekte in pomagamo ljudem preživeti v teh težkih časih,« pravi Hervé Guenassia, prav tako višji posojilni specialist, ki se v Evropski investicijski banki ukvarja z ukrajinskimi projekti. »Če bi se lotili velikega projekta, na primer obnove letališča, bi ga Rusija gotovo uničila.«

Evropska investicijska banka z Ukrajino sodeluje že 15 let. V tem obdobju je v državi financirala za več kot 8 milijard € projektov. Leta 2014, ko je Rusija zasedla vzhodni del Ukrajine in si priključila Krim, smo odobrili 200 milijonov € težko okvirno posojilo za čim prejšnje okrevanje. Z njim smo pomagali ljudem, ki so morali pobegniti pred konfliktom, in mestom, ki so sprejela številne begunce. Nekatere projekte, financirane s tem posojilom, je medtem uničila vojna, med drugim najsodobnejšo knjižnico in tehnološko središče v Mariupolju.

»Naše delo je lokalnemu prebivalstvu prineslo ogromno upanja, zato je izjemno žalostno videti toliko uničenih projektov,« pravi Roy Draycott, gradbeni inženir pri Evropski investicijski banki, ki je šest let delal na predstavništvu EIB v Kijevu.

„Tam smo zaradi dolgoročnih ciljev. Če bi lahko, bi se že naslednji teden vrnil v Ukrajino in pomagal pri njeni obnovi.“

Roy Draycott, gradbeni inženir, EIB

V dnevnem stiku z župani

Celo v najhujših trenutkih konflikta sta Hervé Guenassia in Silvestro von Kameke še naprej sprejemala klice županov, ki so se nanju obračali s prošnjami za tehnično svetovanje in finančno pomoč. Avgusta in septembra 2022 je banka objavila razpis za zbiranje predlogov za financiranje projektov v Ukrajini, na katerega je prejela okrog 1 000 vlog različnih mest in zasebnih podjetij. Banka EU načrtuje, da bo odobrila več kot 300 prejetih vlog, konec leta 2022 in na začetku leta 2023 pa objavila še več podobnih razpisov.

Med projekti za pomoč Ukrajini, ki so bili odobreni v letu 2022, so bili tudi uvedba novih tramvajev v Kijevu in Lvovu, popravilo zdravstvenih objektov v Odesi ter obnova poškodovanih izobraževalnih in socialnih objektov v mestih širom države.

Porušeni mostovi ohromili celotna mesta

Po vsej Ukrajini so številne mostove uničile ruske sile, pa tudi Ukrajinci, ki so tako skušali zaustaviti rusko napredovanje. Banka EU pomaga s financiranjem začasnih plavajočih pontonskih mostov po vsej državi.

»Poškodovan most lahko včasih pomeni katastrofo za celotno mesto,« pravi Guenassia. »Prekinjena je lahko oskrba s pitno vodo, ki je prej potekala čez most. Ljudje ne morejo do bolnišnic, šol, služb, trgovin ...«

Takoj ko se bo vojna končala, se namerava gradbeni inženir Draycott vrniti v Ukrajino ter tam zopet živeti in delati. »EIB Ukrajine ne zapušča,« pravi Draycott. »Tam smo zaradi dolgoročnih ciljev. Če bi lahko, bi se že naslednji teden vrnil v Ukrajino in pomagal pri njeni obnovi.«

Evropska investicijska banka deluje v Ukrajini že 15 let.

TUKAJ NE MORE PLAPOLATI NOBENA DRUGA ZASTAVA

Ukrajinski župan, ki se sooča s hudimi napadi vse od začetka ruske invazije, opisuje, kako so posojila EU pomagala prebivalstvu, da je zavrnilo okupatorje.

Ko se je pričela obsežna invazija na Ukrajino, so ruski voditelji zatrjevali, da jih bodo v nekaterih delih države sprejeli z odprtimi rokami, zlasti blizu meje, kjer so rusko-ukrajinske kulturne, jezikovne in etnične vezi močne.

Zahvaljujoč ljudem, kot je Ivan Fedorov, pa sprejem ni bil topel.

»Danes je moja osnovna naloga, da pomagam ljudem in pospešim ukrajinsko zmago,« pravi 34-letni Fedorov, najmlajši župan v zgodovini Melitopola, mesta severno od Krima, kjer kar 90 % prebivalcev govori rusko. Fedorov, ki je Ruse hitro označil za 'okupatorje', je poskrbel za to, da je ukrajinska zastava plapolala tako dolgo, kot se je dalo, hkrati pa je odkrito spodbujal odpor.

Melitopol je zaseden vse od začetka vojne in je v eni od štirih regij, ki si jih je Rusija priključila septembra. Fedorov se vsak dan v živo oglašča na družbenih medijih, da bi meščane pomiril in opogumil. »Tukaj ne more plapolati nobena druga zastava,« je dejal v enem od nagovorov.

Kdor ima rad mesto, ga razvija

Življenje v Melitopolu – med prvimi mesti, ki so padla med vojno – je zahtevno. Na začetku vojne je imelo mesto okrog 150 000 prebivalcev, a ta številka se je doslej zmanjšala za kakšni dve tretjini.

11. marca 2022 so v pisarno Fedorova vstopili ruski vojaki, mu na glavo nataknili vrečo in ga pridržali. Pridržali so ga teden dni, nato pa organizirali izmenjavo ujetnikov. Njega samega fizično niso mučili, vendar je bil v stiku z ljudmi, ki so jih zasliševalci poškodovali, nekaterim so celo polomili roke.

Fedorov je posojilnim specialistom in inženirjem Evropske investicijske banke dobro znan. Banka mestu Melitopol in regiji Zaporozžje že vse od ruske invazije v letu 2014 pomaga pri obnovi vrtcev, šol, zdravstvenih domov in drugih stavb. Tudi zaradi takšnih dolgoletnih partnerstev in gradbenih projektov so se prebivalci ob prihodu Rusije usmerili k Evropi.

»Želim izboljšati kakovost življenja,« odgovori Fedorov na vprašanje, zakaj sodeluje z Evropsko investicijsko banko. »Deležni smo podpore pri poslovanju, turizmu, logistiki. Nadaljujemo lahko s pripravo načrta za obnovo, velja ničelna toleranca do korupcije. Ljudje imajo radi svoje mesto in ga razvijajo.«

POTREBE BEGUNCEV

EIB s solidarnostnim svežnjem pomaga lokalnim oblastem na Poljskem podpreti gostitelje in prilagoditi infrastrukturo potrebam beguncev.

Ko so ruske sile napadle Ukrajino, je čez mejo v sosednjo Poljsko pribežalo več kot 7,5 milijona beguncev. Na tisoče poljskih prostovoljcev je priskočilo na pomoč razseljenim ter jih sprejelo v svoje domove, šole in podjetja.

A zdaj se je Poljska znašla pred novim izzivom – kako organizirati življenje beguncev bolj dolgoročno.

»Deset mesecev po začetku vojne so potrebe beguncev drugačne,« pravi Grzegorz Gajda, višji specialist za urbanizem v Evropski investicijski banki, ki je odprl vrata svojega doma na Poljskem petim ukrajinskim beguncem. »Zdaj potrebujejo zaposlitev, stabilne prihodke, brezplačno izobraževanje ter brezplačne zdravstvene in javne storitve, da si bodo lahko na Poljskem ustvarili novo življenje.«

V pomoč pri integraciji beguncev je banka EU odobrila in junija 2022 podpisala 2 milijardi € težko posojilo. Financiranje zagotavlja v okviru solidarnostnega svežnja za Ukrajino, pri katerem sodeluje z Evropsko komisijo.

Prilagajanje na novo resničnost

Poljska je od začetka vojne sprejela več kot 1,5 milijona ukrajinskih beguncev. Priliv je bil tako velik, da se je število prebivalcev v Rzeszówu, največjem mestu na jugovzhodu Poljske, povečalo kar za polovico. Tudi v Varšavi, Krakovu in Gdanskju je število prebivalcev močno poraslo.

»Ko začetno navdušenje na lokalni ravni popusti in so viri izčrpani, je čas za sistemsko rešitev,« pravi Tomasz Balawajder, pravni svetovalec v Evropski investicijski banki. »Poskrbeti je treba za to, da bo javni sektor deloval učinkovito ter zagotovil finančno in socialno podporo tako gostiteljskim skupnostim kot tudi beguncem.«

Podpiramo poljska prizadevanja

Za integracijo milijonov beguncev so potrebni čas, skrbno načrtovanje, nova infrastruktura in finančna sredstva.

Zato je poljska vlada manj kot mesec dni po ruski invaziji na Ukrajino ustanovila poseben sklad za pomoč, ki ga upravlja Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK).

Evropska investicijska banka je skladu od skupno odobrenih 2 milijard € že izplačala prvo tranšo v višini 600 milijonov €. BGK razdeljuje sredstva lokalnim oblastem in drugim javnim subjektom.

»Ustvariti smo morali novo obliko sodelovanja, da bi lahko pridobili vire za raznolike dejavnosti, ki pomagajo ukrajinskim beguncem, da se počutijo kot poljski državljani,« pravi Robert Faliński, direktor upravljanja sklada pri BGK.

KORAKOMA DO VEČJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI

Mesta in regije po Evropi z naložbami v energetske učinkovitost režejo stroške, pa tudi izpuste.

Štiri od petih stavb v Španiji porabijo več energije, kot je potrebno. Unión de Créditos Inmobiliarios (UCI) iz Madrida, specialist za stanovanjska posojila, želi to spremeniti.

UCI namerava s programom za energetske sanacije stanovanjskih stavb spodbuditi uporabo obnovljive energije, sicer pa prepoloviti porabo energije v 3 720 stanovanjskih stavbah v Madridu, Barceloni in Seville.

»Lastnikom stanovanj in hiš v Španiji in na Portugalskem želimo pomagati k večji energetske učinkovitosti,« razloži Cátia de Almeida Alves, direktorica področja trajnostnosti in družbene odgovornosti pri UCI.

Čeprav je sanacija stanovanj ključna za zmanjšanje izpustov in porabe energije, financiranje prejme le malo tovrstnih projektov. »V anketi, ki jo je izvedla španska vlada, so ugotovili, da banke financirajo le 2,3 % projektov prenove,« pravi Isidoro Tapia, posojilni specialist pri EIB. »Zunanje financiranje prenov, ki se jih lotevajo združenja lastnikov stanovanj, je trenutno nezadostno.«

UCI skuša to vrzel v financiranju premostiti z 2,6 milijona € sredstev iz programa evropske pomoči, namenjene področju energije na lokalni ravni (ELENA). Gre za pobudo EIB in EU, ki zagotavlja tehnično pomoč za naložbe v energetske učinkovitost in obnovljive vire energije v stavbah in mestnem prometu.

Obnova javnih stavb v Valoniji

Zaradi podnebnih sprememb in energetske draginje morajo investitorji pri zasnovi in gradnji stavb kot tudi pri uporabljenih materialih upoštevati vidik energetske učinkovitosti.

Podjetje B.E. FIN, ki je v lasti regije Valonija in Société Régionale d'Investissement de Wallonie (SRIW), s projektom RenoWatt spodbuja, svetuje in pomaga pri izvedbi obnove javnih stavb v Valoniji. Projekt je iz programa ELENA prejel nepovratna sredstva v višini 3,5 milijona €, s katerimi želijo obnoviti 500 stavb v 262 občinah. Tako bi lahko porabo energije zmanjšali za 35 % v primerjavi s sedanjo, izpuste CO₂ pa za 7 545 ton na leto.

Zamenjava dotrajanih toplovodnih cevi v Litvi

Toplovodne cevi v Vilni izhajajo še iz prejšnjega stoletja, zato so dotrajane in ne tesnijo več dovolj dobro, kar povečuje tveganje različnih incidentov, uhajanja in motenj pri ogrevanju gospodinjstev.

EIB je podjetju Vilniaus Šilumos Tinklai, ki Vilno preskrbuje z ogrevanjem in vročo vodo, za projekt modernizacije zagotovila dolgoročno kreditno linijo v višini 43 milijonov €.

Načrti predvidevajo tudi novo elektrarno na biomaso in sončno energijo ter postavitev učinkovite absorpcijske toplotne črpalke. S projektom bodo posodobili infrastrukturo za ogrevanje 200 000 domov, izboljšali energetske učinkovitost ter zmanjšali izpuste toplogrednih plinov in drugih onesnaževal v zraku.

V DUHU ČASA

Iz programa InvestEU izhaja podpora za projekt socialnih stanovanj, s katerim se v Hannovru odzivajo na naraščajoče življenjske stroške in pomanjkanje cenovno dostopnih stanovanj.

Po ruski invaziji na Ukrajino so cene energije in hrane močno porasle. Odstotek nemških gospodinjstev, ki za energijo porabijo več kot 10 % svojih neto prihodkov, se je od leta 2021 podvojil na 41 %. Ponudba novih stanovanj je skromna, najemnine pa vse višje. Zaradi krize življenjskih stroškov je postala dostopnost stanovanj druga največja težava, ki pesti Nemce.

Načrti severnonemškega mesta Hannover za izgradnjo 640 novih, energetsko učinkovitih in cenovno dostopnih najemnih stanovanj popolnoma sledijo duhu časa, ko skrbi o podnebnih spremembah stopajo vse bolj v ospredje. Izvajalec gradnje in lastnik novih stanovanj bo občinsko stanovanjsko podjetje hanova, projekt pa bo zajemal 232 socialnih stanovanjskih enot in 408 cenovno dostopnih stanovanjskih enot.

»Mesto Hannover je zaradi cvetočega gospodarstva privlačno metropolitansko območje,« pravi Karsten Klaus, generalni direktor podjetja hanova. »A ob hitro naraščajočem številu prebivalcev in trenutnih krizah se povečuje tudi povpraševanje po cenovno dostopnih stanovanjih. In teh primanjkuje. Zato mi gradimo primerna, cenovno dostopna stanovanja za ljudi z nizkimi in srednjimi dohodki, s tem pa zmanjšujemo neravnovesja na lokalnem stanovanjskem trgu.«

Učinkovit odziv

82 % novogradenj bo zasnovanih tako, da bo njihova energetska učinkovitost za vsaj 20 % boljša od nemškega standarda za skoraj ničenergijske stavbe (KfW 55), preostale pa tako, da bo njihova energetska učinkovitost boljša za vsaj 10 %. Projekt je skladen z direktivo EU o energetske učinkovitosti stavb.

V novih energetsko učinkovitih stanovanjih bodo stroški energije za najemnike nižji, obenem bodo nižji tudi izpusti CO₂, vendar gradnja sama ne bo poceni – projekt podjetja hanova bo predvidoma stal okrog 200 milijonov €. Zaradi številnih socialnih in okoljskih koristi je to točno tak projekt, kot jih rada podpira Evropska investicijska banka.

»K projektu smo z veseljem pristopili, ker jasno podpira dva pomembna cilja politik EU – socialno vključevanje in podnebne ukrepe,« pravi Sotir Trambev, posojilni specialist pri banki EU. »S pomočjo programa InvestEU nam je uspelo sestaviti finančni sveženj, ki daleč presega naše pretekle dosežke v stanovanjskem sektorju.«

Posel je prva naložba, ki se v Nemčiji izvaja v okviru programa InvestEU. »Brez slednjega ne bi mogli sestaviti svežnja, kot je ta,« pravi Trambev.

MESTO ZA TURBINE JE NA MORJU

V južnofrancoskem pristanišču so se lotili ambiciozne širitve, da bi naredili prostor za dve plavajoči vetrni elektrarni v Sredozemlju.

Vetrne turbine so ogromne, več sto ton težke jeklene konstrukcije. Na kopnem se vzpenjajo visoko nad pokrajino. Predstavljajte si sedaj, kako stometrsko turbino sestaviti v klasičnem morskem pristanišču, jo prestaviti – skupaj z devetdesetmetrskimi lopaticami – na plavajočo ploščad in nato vse skupaj previdno odvléči do vetrne elektrarne sredi morja.

Ravnanje z vetrnimi turbinami zahteva temeljito preureditev pristaniške infrastrukture. V pristanišču Port-la-Nouvelle, ki leži blizu Montpellierja na jugu Francije, so prepričani, da bodo temu izzivu kos. Prej so se tu ukvarjali z žitom in drugimi kmetijskimi proizvodi, namenjenimi izvozu v severno Afriko. Danes pa regija Oksitanija vlaga 340 milijonov € – od tega je 150 milijonov € prispevala Evropska investicijska banka – v prenovu pristanišč Sète in Port-la-Nouvelle. Port-la-Nouvelle nameravajo preobraziti v sredozemsko gradbeno in logistično vozlišče za plavajoče vetrne elektrarne na morju. Prav tako naj bi tu s čisto energijo, ki jo bodo dajale vetrne elektrarne, sčasoma začeli proizvajati zeleni vodik.

»Za to sta potrebna popolnoma drugačna industrijski proces in infrastruktura,« pravi Didier Codorniou, direktor za pomorske zadeve v francoski regiji Oksitanija.

Dovolj prostora za velikanke

Preobrazba pristanišča Port-la-Nouvelle je del ambiciozne strategije za energijo iz obnovljivih virov v regiji Oksitanija. Slednja si obeta koristi od gradnje dveh plavajočih vetrnih elektrarn v Sredozemskem morju, ki naj bi pokrili energetske potrebe 400 000 ljudi. Oksitanija, kjer je stopnja brezposelnosti med najvišjimi v Franciji, gleda na obnovljivo energijo kot na priložnost, da oživi svoje tradicionalno gospodarstvo, ki ga sestavljajo kmetijstvo, turizem in bolj v notranjosti države še letalska industrija.

»Nova infrastruktura podpira prizadevanja za razvoj okolju prijaznejših pristaniških dejavnosti in razogljičenje proizvodnje energije. Kot taka pomeni dodaten korak k doseganju našega cilja, to je ogljične nevtralnosti na evropski ravni,« pravi Shirley Moussavou, posojilna specialistka v EIB, ki bdi nad projektom Port-la-Nouvelle. »Plavajoče vetrne elektrarne na morju so tudi v ospredju načrtov energetskega prehoda v Franciji.«

Poleg financiranja Port-la-Nouvelle pa EIB podpira tudi pilotne vetrne elektrarne – eno na morju blizu območja Leucate–Le Barcarès, ki jo upravlja Les Éoliennes Flottantes du Golfe du Lion, in drugo nedaleč od Gruissana, ki jo bo upravljal EolMed. Banka je aprila sklenila pogodbo za 85 milijonov € težko posojilo s podjetjem EolMed, maja pa za 75 milijonov € težko posojilo z Les Éoliennes Flottantes, obe z jamstvom Evropskega sklada za strateške naložbe. Banka bo 50 milijonov € zagotovila tudi tretjemu vetrnemu parku, ki bo umeščen 40 kilometrov zahodno od Marseilla.

Port-la-Nouvelle je slabih 20 kilometrov oddaljen od vetrnih parkov, ki jih upravljata Les Éoliennes Flottantes in EolMed. Razmeroma kratka razdalja med pristaniščem in vetrnimi elektrarnami zmanjšuje tveganja, povezana s prevozom ogromnih konstrukcij na morje.

Regija Oksitanija, ki se razteza od Toulousa pa vse do Španije na jugu in Montpelliera na severu, je znana po lepem vremenu. Znana pa je tudi po močnem vetru – znamenitem severozahodniku mistralu, ki piha iz južne Francije proti Levjemu zalivu, kamor bodo umeščene vetrne elektrarne.

Veter takšne jakosti je sicer dober za proizvodnjo električne energije, precej manj pa za ohranjanje stabilnosti 600-tonske turbine na plavajočem platoju velikosti 90 x 90 metrov. Da bi bilo mogoče turbine na takšne platoje namestiti, mora biti glavni pristaniški bazen zaščiten pred visokimi valovi in dovolj velik za premikanje turbin. Za shranjevanje sestavnih delov vetrnih turbin, lopatic in plavajočih platojev so potrebni veliki nakladalni doki. »Bistvo vsega je v shranjevanju,« pravi Julien Ciglar, vodja projektov na področju obnovljivih virov energije v oksitanski regionalni agenciji za gospodarski razvoj.

Logistična zagata

Prevoz vetrnih turbin, lopatic in druge infrastrukture iz tovarn križem Evrope običajno poteka po morju. Med največjimi dobavitelji vetrnih turbin za pilotne vetrne elektrarne je podjetje Vestas, ki ima večino proizvodnih zmogljivosti na Danskem. Prevoz po morju pomeni, da je bilo treba vhodni del pristanišča povečati in omogočiti vplutje ladjam, dolgim od 100 do 200 metrov.

Da bi bilo primerno za vetrne elektrarne, je pristanišče pripravilo načrt povečanja in prenove. Ta vključuje izgradnjo 250-metrške ploščadi, ki bi bila dovolj nosilna za težke žerjave, razširitev nasipov okrog pristanišča in s tem poglobitev njegovega bazena ter gradnjo dodatnega terminala, kjer bo dovolj prostora za sestavljanje vetrnih turbin in skladiščenje. Prva faza gradnje naj bi bila zaključena v letu 2023.

Ambicije z obnovljivimi viri

Pred napovedjo gradnje pilotnih vetrnih elektrarn se je pristanišče Port-la-Nouvelle trudilo najti svoje mesto pod soncem. Poslovno mu ni šlo najbolje. Krčila se je glavna dejavnost, to je izvoz žit, obenem pa pristanišče ni imelo infrastrukture, primerne za večje ladje, ki prevažajo ogljikovodike, kot so fosilna goriva in kemikalije.

Industrija v okoliški regiji vzhodnih Pirenejev je omejena, stopnja brezposelnosti pa dosega skoraj 10 %. Preusmeritev dejavnosti pristanišča na obnovljive vire energije je zato priložnost za »oživitev gospodarstva na tem območju«, pravi Codorniou. »S tem se je ponudila možnost za preoblikovanje našega modela in za razogljičenje, obenem pa za ustvarjanje novih delovnih mest v regiji.«

Pričakuje se, da bodo pilotni projekti sami ustvarili okrog 300 delovnih mest za poln delovni čas. A francoska vlada ima z vetrnimi elektrarnami na morju precej večje ambicije. Začeli bodo z dvema pilotnima vetrnima elektrarnama s po tremi vetrnimi turbinami, ki ju bodo do leta 2030 razširili in sredi Levjega zaliva ustvarili park plavajočih vetrnih elektrarn z zmogljivostjo 250 MW, ki bo sčasoma zagotavljal energijo za več kot 400 000 ljudi. Še en plavajoč vetrni park načrtujejo ob obali Marseillea.

»Regija si močno prizadeva, da bi Port-la-Nouvelle postalo pristanišče energetskega prehoda ne le za Francijo, pač pa tudi za Sredozemlje na splošno,« pravi Ciglar.

Preusmeritev na zeleni vodik

Infrastruktura in podpora, ki jo bo zagotavljal Port-la-Nouvelle za vetrne elektrarne, je del širše strategije, da regija Oksitanija postane vozlišče za energijo iz obnovljivih virov. Nastajajočo industrijo vetrne energije podpira konzorcij Wind'Occ, ki je v ta namen povezal 170 podjetij ter 25 akademskih ustanov in laboratorijev iz regije.

Regija pa se spogleduje tudi z zelenim ogljikom. V letu 2019 so tako sprejeli 150 milijonov € težak načrt za zeleni ogljik, ki predvideva oblikovanje infrastrukture za proizvodnjo, skladiščenje in distribucijo vodika. Tako proizvedeno energijo bi nato uporabili v lokalnem prometu, na primer za pogon avtobusov in vlakov. V okviru sorodnega projekta Koridor H2 bodo v Oksitaniji vzpostavili mrežo postaj za distribucijo vodika, in sicer vzdolž ceste, ki poteka od Sredozemlja do Severnega morja. EIB je projektu Koridor H2 namenila posojilo v višini 40 milijonov €.

»Regija bi lahko za druge dele Francije postala zgled, kako razvijati tovrstne dejavnosti,« je dejal José Rino, strokovnjak v diviziji EIB za zračni, pomorski in inovativni promet.

**Regija si močno prizadeva, da bi Port-la-Nouvelle postalo
pristanišče energetskega prehoda ne le za Francijo,
pač pa tudi za Sredozemlje na splošno.**

Julien Ciglar, vodja projektov na področju obnovljivih virov energije
v regionalni agenciji za gospodarski razvoj Oksitanije

POSPEŠEVANJE INOVACIJ V VETRNI ENERGIJI

Cenovni pritiski in ekstremna okolja silijo proizvajalce turbin v inovacije.

Za proizvajalce vetrnih turbin, kot je Vestas, je lahko tržno okolje, v katerem delujejo, enako neusmiljeno kot razburkano morje in močni vetrovi, ki jim morajo kljubovati njihovi izdelki. Po letih javne podpore se industrija v odziv na cenovne pritiske konsolidira.

Del tega pritiska povzročajo razvijalci vetrnih elektrarn, ki pogosto obljublajo nizke cene na ta način proizvedene električne energije. Nato pa stisnejo proizvajalce turbin. Še en razlog za skrb je naraščanje cen surovin.

Proizvajalci turbin hkrati ogromno vlagajo v raziskave in razvoj, saj želijo izboljšati učinkovitost svoje opreme in zadostiti povpraševanju po novih vetrnih parkih v še bolj ekstremnih okoljih.

»Sektor se sooča s hudimi cenovnimi pritiski,« pravi Matteo Fusari, višji inženir in glavni svetovalec v Evropski investicijski banki, ki financira Vestas. »Zato je za evropske proizvajalce opreme izjemno pomembno, da izkoristijo sinergije med izdelčnimi platformami, zmanjšajo kompleksnost svojih izdelkov ter optimizirajo svetovno proizvodnjo, postopke naročanja in odtise, s tem pa si zagotovijo konkurenčnost.«

Danski Vestas je vodilno podjetje na trgu vetrnih turbin na svetu s približno 15-odstotnim tržnim deležem. Tesno za petami so mu velikani, kot sta kitajski Xinjiang Goldwind Science & Technology s 13-odstotnim tržnim deležem in GE Renewable Energy z 12-odstotnim. »Vestas je eden od prvakov,« meni Delia Fornade, posojilna specialistka EIB, ki je sodelovala pri projektu.

EIB je podjetju Vestas posodila 475 milijonov € ter tako zagotovila podporo za njegove raziskave, razvoj in inovacije v Evropski uniji v obdobju 2022–2025. V juliju podpisano in že izplačano posojilo krije približno polovico 952 milijonov € teškega zneska, ki ga podjetje v tem obdobju namenja za raziskave in razvoj.

Projekt zajema več področij. Prvo je razvoj novih rotorskih pest in lopatic, ki bodo prenesle mrzlo podnebje oziroma ekstremne vremenske razmere, ter poenostavitev izdelkov, da jih bo mogoče hitreje postaviti in začeti uporabljati. Drugo področje zajema novo zasnovo skupnih in modularnih platform za vetrne turbine na kopnem, ki jih bo tako lažje prilagajati na različne razmere. Tretje področje pa se osredotoča na nove modularne platforme za vetrne turbine na morju, ki bodo podjetju omogočile izkoristek sinergij in ekonomij obsega v zvezi z napredkom, ki ga je doseglo na kopnem.

Posojilo za Vestas sovпада z odločilnim trenutkom energetskega prehoda v Evropi. Z evropskimi težnjami po prekinitvi odvisnosti od ruske nafte in plina se je okrepila tudi podpora za energijo iz obnovljivih virov, kot sta sončna in vetrna, ki imata vse bolj konkurenčne cene.

GORIVO PRIHODNOSTI

Francosko podjetje razvija nove rezervoarje za vodik in tehnologijo avtonomne vožnje, kar bo olajšalo uporabo vodika za pogon osebnih in tovornih vozil.

Faurecia, velik dobavitelj avtomobilskih delov s sedežem blizu Pariza, verjame, da bi lahko z zelenim vodikom do leta 2050 izpolnili skoraj 20 % potreb po energiji in s tem zmanjšali ogljične izpuste za šest gigaton na leto. Po njihovih ocenah bo do leta 2030 na cestah že okrog 5 milijonov vozil, opremljenih s tehnologijo gorivnih celic.

Faurecia je vodilno podjetje na področju rezervoarjev za vodik za osebna in tovorna vozila ter velike polnilne postaje. Avtomobilski industriji želijo pomagati k čim prejšnjemu začetku uporabe vodika. Podjetje se ukvarja tudi z razvojem sistemov vodikovih gorivnih celic in tehnologije avtonomne vožnje. Zahvaljujoč vsem tem inovacijam bo mogoče vodik uporabljati v različnih vrstah vozil, zlasti pa v težkih tovornih in terenskih vozilih z zmogljivimi motorji, ki potrošijo ogromno fosilnega goriva.

»Prebojne tehnologije, kot je tehnologija vodika, bodo imele ključno vlogo pri preobrazbi in razogljičenju avtomobilske industrije,« meni Antonello Locci, svetovalec za inovacije in napredne industrijske projekte pri Evropski investicijski banki.

Promet je največji vir izpustov toplogrednih plinov v Evropi in odtehta za kar 31 % skupnih izpustov. Ko se v vodikovih gorivnih celicah kisik združi z vodikom, nastaja električna energija, ki poganja vozilo. A pri tem prihaja le do izpustov toplote in vode, ne pa tudi ogljikovega dioksida in drugih onesnaževal.

V primerjavi z zgorevalnimi motorji imajo gorivne celice še druge prednosti. So zmogljivejše in energetsko učinkovitejše od fosilnih goriv, delujejo tiho in se napolnijo hitreje, obenem pa so enako prilagodljive kot klasični avtomobilski motorji.

Da bi avtomobilski industriji pomagala k preobrazbi, je Evropska investicijska banka v juliju 2022 podjetju Faurecia odobrila posojilo v višini 315 milijonov €. Financiranje je del programa InvestEU, ki je namenjen spodbujanju inovacij in ustvarjanju novih delovnih mest. »InvestEU zmanjšuje tveganje, saj nam omogoča, da lahko ponudimo večja dolgoročna posojila podjetjem v ključnih gospodarskih sektorjih,« pravi Nor Mebkhout, posojilna specialistka v Evropski investicijski banki.

S podporo banke bo lahko Faurecia še naprej razvijala rezervoarje za vodik, primerne za uporabo v vozilih in polnilnih postajah, hkrati pa povečevala avtonomnost in zmožnost recikliranja svojih izdelkov.

Projekt Faurecia bo pripomogel tudi k odprtju novih delovnih mest ter večji konkurenčnosti nekaterih delov vzhodne ter osrednje in severne Francije.

ZELENO IN LOKALNO NA CIPRU

Cilj projekta obnove mest: narediti občine bolj zelene, spodbuditi gospodarstvo in izboljšati kakovost življenja.

Ciper želi zmanjšati izpuste in postati bolj zelen, zato je začel izvajati projekte preobrazbe večjih in manjših mest. A naloga je dolgotrajna, zapletena in draga.

»Občine morajo opraviti vrsto zelenih naložb in uvesti bolj zelene tehnologije,« pravi Michalis Socratous, generalni sekretar Zveze ciprskih občin. »Da pa bi lahko občine postale bolj zelene, moramo najprej posodobiti in prestrukturirati mestna območja, prenoviti stavbe in javne prostore ter narediti javni promet bolj trajnosten. Tega se zavedamo.«

Strateški načrt za trajnostni razvoj občin je pobuda, ki je namenjena ravno temu cilju. Pripravila sta ga ciprska vlada in Zveza ciprskih občin, v njegovem okviru pa bodo financirani številni projekti za obnovo in prestrukturiranje občin po vsem Cipru.

Evropska investicijska banka je načrt podprla z novembra podpisanim okvirnim posojilom, težkim 150 milijonov €, pa tudi s tehnično pomočjo, ki jo zagotavlja njeno svetovalno vozlišče.

»Okvirno posojilo je v osnovi 'krovna' naložba, ki nam omogoča, da financiramo na desetine ali celo na stotine ključnih projektov,« pravi Nicos Yiambides, višji posojilni specialist pri Evropski investicijski banki. »Omogoča nam, da podpremo tudi manjše projekte in občine, ki običajno ne bi prejeli našega financiranja.«

Kakšne prednosti prinaša obnova mest?

Med rezultati uspešno izvedene obnove mest so nova zelena mestna območja in bistveno izboljšana kakovost življenja ljudi, ki delajo in prebivajo v mestu.

Z boljšo infrastrukturo postanejo mestna območja privlačnejša v poslovnem in turističnem smislu, kar pripomore h gospodarski rasti in ustvarjanju novih delovnih mest. V mestu, ki ponuja boljše izobraževalne možnosti, javne storitve in rekreacijske objekte, se tudi prebivalci počutijo bolje.

Dober primer takega pristopa je obnova zgodovinskega mestnega jedra v Limassolu, drugem največjem mestu na Cipru. V okviru leta 2013 zaključenega projekta so obnovili zgodovinske stavbe in mestne prostore, ki so tako zasijali v nekdanji podobi, izboljšali so upravljanje prometa, odprli območja za pešce ter zgradili nove električne, telekomunikacijske in vodovodne priključke.

S strateškim načrtom za trajnostni razvoj občin naj bi isto dosegli na državni ravni. Ciprska vlada bo s podporo Evropske investicijske banke izvedla projekte, s katerimi bo prenovila javne prostore in zelena območja, izboljšala kolesarske poti in omrežja javnega prometa, prenovila javne stavbe, posodobila kanalizacijska in vodna omrežja, oživila degradirana mestna območja ter z digitalnimi rešitvami ustvarila pametna mesta, ki bodo nudila boljše in učinkovitejše javne storitve.

ZELENA ZADNJA MILJA

Največji italijanski ponudnik logističnih storitev nadomešča klasična vozila za dostavljanje pošte in pošiljk s čistejšim ničemisijским voznim parkom.

V Rimu je pozna jesen, vreme je še toplo, zrak pa prijetno svež. Sonce prodira skozi oblake in sije na hiše v barvi terakote v ozki ulici stanovanjske soseske Bravetta. Poštni uslužbenci dostavljajo pisma in pošiljke, pri čemer jim neslišno pomaga nekaj električnih triciklov velikosti vozička za golf.

Kmalu bo po ducatu sosesk v Rimu švigalo na stotine električnih triciklov in avtomobilov, od tega 57 v distribucijskem centru Magliolino, ki skrbi za sosesko Nomentano. Tu živi tudi Anna Manghetti. »Razburljivo je opazovati, kako si novi tricikli utirajo pot v našo vsakodnevno dostavo,« pravi. »Vesela sem, da sem del vsega tega.«

Anna Manghetti je vodja finančne službe pri italijanski pošti Poste Italiane, največjem logističnem podjetju v državi, ki je tudi med vodilnimi akterji v sektorju finančnih, zavarovalnih in plačilnih storitev. Zahvaljujoč 100 milijonov € težkemu posojilu Evropske investicijske banke so začeli v Poste Italiane marca nadomeščati svoj vozni park na klasični bencinski in dizelski pogon z ničemisijскими tricikli in avtomobili.

»Ponosni smo, da lahko podpiramo Poste Italiane pri ambicioznem načrtu razogljichenja,« pravi Giovanni Aldeghi, višji posojilni specialist pri Evropski investicijski banki, ki je sodeloval pri doslej **največjem posojilu banke EU za brezemisijisko platformo mobilnosti.**

Kako zelene so naše pošiljke?

Najzahtevnejši del na poti pošiljke od skladišča do prejemnika je tako imenovana 'zadnja milja', zadnji korak v dostavi od distribucijskega centra do prejemnika.

Z razmahom spletnega nakupovanja, do katerega je prišlo med pandemijo covid-19, so se še povečali izpusti ogljika iz prometa. Mesta in logistična podjetja se ubadajo z nepotrebnimi dostavnimi potmi, zastoji, težavami s parkiranjem ter zaskrbljenostjo lokalnih prebivalcev zaradi obremenjevanja s hrupom in onesnaževanja zraka.

Če bi bila dostava v zadnjem koraku – tako imenovani 'zadnji milji' – učinkovitejša in bolj zelena, bi bila mesta bolj zdrava in prijetnejša za življenje. Ta zamisel se je Anni Manghetti utrnila poleti leta 2020.

Projekt zelene mobilnosti italijanske pošte deluje pod okriljem generalnega direktorja Mattea Del Fanteja in ekipe, ki poroča glavnemu finančnemu direktorju Camillu Grecu. Sodelujeta še glavni sodirektor Giuseppe Lasco ter vodja trajnostnega razvoja, obvladovanja tveganj in skladnosti skupine Marcello Grosso.

Bistvo projekta zelene mobilnosti je zamenjava klasičnih bencinskih in dizelskih vozil s 4 150 električnimi vozili, ki bodo služila za dostavljanje pošiljk v mestih in njihovi okolici. Projekt zajema tudi polnilne postaje in platformo IT, skupni strošek katerih znaša 145 milijonov €.

“ **To je naša prihodnost.** ”

Tiago Lopes, višji inženir, EIB

Edinstveno financiranje

Posojilo banke EU za Poste Italiane ima celo vrsto edinstvenih značilnosti. Pokriva stroške najema novega električnega voznega parka ter postavitve polnilnih postaj in platforme IT. Financira tudi stroški leasinga električnega voznega parka, ki se med sredstvi pripoznava kot pravica do uporabe.

Da bi lahko v Poste Italiane pospešili zeleni prehod, banka financira 69 % projektnih stroškov, kar je bistveno več od običajne zgornje meje financiranja (50 %).

Načrt je več kot ambiciozen: 40-odstotno zmanjšanje izpustov iz vozil, uporabljenih za dostavo poštnih pošiljk. Končni cilj je doseči ogljično nevtralnost do leta 2030, to je še pred rokom, kot ga je določila Evropska unija.

Več kot zgolj električna vozila

Sredi oktobra 2022 je 1 100 električnih vozil dostavljalo pošto že v 70 italijanskih mestih, med drugim v Torinu, Firencah, Trstu, Bologni, Neaplju in seveda Rimu.

Poganja jih elektrika, pridobljena iz obnovljivih virov. S projektom bodo zmanjšali onesnaženost zraka, izpuste toplogrednih plinov in hrup v mestnih središčih. Vsako leto bodo preprečili 3 000 ton izpustov ogljikovega dioksida, kar ustreza povprečni količini izpustov, ki jih povzroči 3 000 potnikov na povratnih letih na liniji Pariz–New York.

Da bi še bolj zmanjšali vpliv na okolje, bodo pri Poste Italiane sredstva Evropske investicijske banke uporabili tudi za financiranje platforme IT. Gre za inovativen model, ki optimizira pot poštnih delavcev glede na poštni prevoz, razdaljo, vrsto ceste, omejitve prometa in količino pošiljk. Pri načrtovanju poti upošteva tudi doseg električnih vozil in razpoložljivost polnilnih postaj.

»Uspeh tega projekta je odvisen od razlage ogromne količine podatkov, zbranih v realnem času,« meni Tiago Lopes, višji inženir pri Evropski investicijski banki, ki je bil udeležen v tem poslu. »To je naša prihodnost.«

INOVACIJE IN AVTONOMIJA

“ EIB je ponosna na svoje katalitično financiranje evropskih inovacij, s katerim za evropske državljane krepi neodvisnost, odpornost in varnost zdravstvenih sistemov, podpira pa tudi najnaprednejša evropska podjetja s področja biotehnologije in medicinske tehnologije. To vlogo EIB je še okrepila nedavna koronavirusna pandemija, ko smo samo v letu 2021 prispevali več kot 1,6 milijarde € za financiranje projektov s področja bioznanosti in med drugim podprli podjetje BioNTech pri razvoju cepiva mRNA proti covidu-19. S svojim delom pospešujemo komercializacijo temeljnih raziskav, spodbujamo razvoj intelektualne lastnine ter podpiramo ustvarjanje in rast inovativnih produktov za neizpolnjene zdravstvene potrebe, ki povečujejo kakovost življenja bolnikov v Evropi in po vsem svetu. ”

Dana Burduja, vodja bioznanosti in zdravstva, EIB

“ Če želi biti Evropa gospodarsko samostojna, bo morala ogromno vlagati v inovacije in ključne tehnologije za digitalizacijo svojega gospodarstva, še zlasti v čipe, podatkovne centre in kibernetsko varnost. Digitalizacija je neizogibna, zgodi se prej, kot bi pričakovali, in ima večji vpliv, kot bi mislili. Če želimo zajahati ta val, pa moramo vlagati. ”

Harald Gruber, vodja digitalne infrastrukture, EIB

INOVACIJE IN AVTONOMIJA

Inovacije so ključne za gospodarsko blaginjo, samostojnost in podnebne cilje Evrope, ki jih enostavno ne moremo doseči zgolj z obstoječo tehnologijo.

S finančno in tehnično podporo smo pomagali evropskim podjetjem doseči preboje na področjih od plavajočih vetrnih elektrarn do cepiv mRNK. Z njo smo tudi zmanjšali potrebo evropskih podjetnikov, znanstvenikov in inženirjev po iskanju tujega kapitala, s tem pa okrepili našo samostojnost v strateških sektorjih.

PESA PROTI BOLEZNI

Francosko podjetje vzgaja rastline, ki so odporne na podnebne spremembe ter potrebujejo manj pesticidov in gnojil.

Leta 2018 se je zdelo edino pravilno, da je EU prepovedala uporabo insekticidov iz skupine neonikotinoidov za zaščito rastlin, kot je sladkorna pesa, pred boleznimi, ki jih prenašajo uši. V okviru širših prizadevanj za bolj trajnostno kmetijstvo se je Evropska unija odločila za prepoved neonikotinoidov zato, ker so škodovali populacijam čebel.

A prepoved je povzročila rumeno opustošenje na nekaterih poljih sladkorne pese in prepolovila pridelek enega največjih pridelovalcev sladkorja iz pese na svetu, s tem pa ogrozila panogo. Francija je posledično umaknila prepoved do leta 2023.

Časa ni več veliko. Razvoj nove rastlinske sorte namreč običajno traja sedem do deset let. Skupina Florimond Desprez, ki na severu Francije vzgaja rastline in proizvaja semena, si močno prizadeva za rešitev te težave. Podjetje vzgaja sladkorno peso že skoraj 200 let. Svoje poglobljeno znanje izkorišča za razvoj rastline, ki bi bila odporna na rumenenje, hkrati pa bi še vedno ohranila naravno odpornost na druge bolezni, na primer rizomanijo.

Gre za tekmo, ki bo vplivala tudi na druge rastline in kmetijska področja.

»Za bolj trajnostno kmetijstvo moramo uporabljati manj dušikovega gnojila, ki ima velik ogljični odtis, in manj pesticidov,« pravi Marin Desprez, strateški direktor v skupini Florimond Desprez. »Če je rastlina naravno odporna na bolezen, ne potrebuješ kemikalij za njeno zaščito.«

Kmetijstvo je pod pritiskom zaradi podnebnih sprememb, zaradi nujnega zmanjšanja njegovega ogljičnega odtisa in zaradi rastočega svetovnega prebivalstva, ki ga je treba nahraniti. Ključnega pomena pri vsem tem bo vzgoja rastlin, ki zahtevajo manj virov ali kemičnega tretiranja, hkrati pa dajo dovolj hrane v vse težjih razmerah.

Evropska investicijska banka je skupini Florimond Desprez za raziskave in razvoj, zlasti v Franciji in Belgiji, aprila odobrila 40 milijonov € težko posojilo. To je zavarovano z jamstvom Evropskega sklada za strateške naložbe, ki je sedaj del sklada InvestEU.

»Sektor potrebuje veliko vlaganj, a sredstva niso zlahka na voljo, še zlasti, če nisi veliko podjetje,« pove Zeina Chebli, kreditna specialistka v EIB, zadolžena za projekt.

Evropski sklad za strateške naložbe

„Če je rastlina naravno odporna na bolezen, ne potrebuješ kemikalij za njeno zaščito.“

Marin Desprez, strateški direktor v skupini Florimond Desprez

Večstoletna vzgoja rastlin

Florimond Desprez je tipično družinsko podjetje. Družina Desprez ga je ustanovila leta 1830, kar je pet generacij nazaj, v vasici Cappelle-en-Pévèle južno od Lilla. Podjetje je zacvetelo med hitro rastjo industrije sladkorne pese, ki je vzniknila s podporo Napoleona Bonaparteja. Z leti je razširilo nabor rastlin na industrijsko cikorijo, krompir, pšenico in druge.

»S pomočjo posojila bomo ostali konkurenčni in sposobni spopadanja z največjimi okoljskimi izzivi kmetijskega sektorja, kot je prilagajanje na podnebne spremembe, hkrati pa bomo lahko podpirali podeželska območja, zlasti v južni Franciji,« pove Sébastien Collot, glavni inženir v enoti za biogospodarstvo pri Evropski investicijski banki.

Ideja za vzgojo rastlin je relativno enostavna. Vzameš sorto pšenice, iz katere se speče še posebej okusen ali hrustljav kruh, in jo križaš z drugo sorto, ki je recimo posebej krepka ali odporna na bolezen. Raziskovalci ročno oprašijo eno sorto z drugo in ustvarijo hibrid. Nato posejejo številne 'potomce' tega hibrida in jih opazujejo, da se prepričajo, ali ima vsaka nova rastlina želene lastnosti (okusen kruh, odpornost na bolezen).

Kmetijstvo pod pritiskom

Zadnjih 50 let je kmetijstvu uspelo slediti eksploziji svetovnega prebivalstva. Za zadovoljevanje bodočega povpraševanja po hrani pa bo treba močno pospešiti inovacije. »Opravka imamo z več dejavniki, od vse manj razpoložljivih zemljišč na planetu do vse več ljudi in vse bolj neugodnih podnebnih razmer,« pove Collot iz Evropske investicijske banke. »Raziskave so torej pomembne.«

Raziskave so tudi nujne za spopadanje s škodljivci in epidemijami, ki običajno ne pestijo severne Evrope. Tako so se kmetje v francoski Šampanji lani ubadali s stebelno rjo pšenice, boleznijo, ki je bila zadnjih 20 do 30 let značilna le za Maroko. Žuželke, ki so prej med zimo poginile, sedaj preživijo in se razmnožujejo, kar gre delno pripisati tudi podnebnim spremembam. »Posledice so hude, ko gre za pridelek,« pove Desprez. »Hude so tudi, ko gre za nove bolezni in prerese, ki jih doživljajo kmetje, ogrožajo pa tudi našo prehransko varnost.«

Ob takšnem izjemnem pritisku na kmetijstvo ni težko razumeti, zakaj se bojimo za prihodnost. A Desprez meni, da ponovno postavljanje inovacij in razvoja rastlinskih sort v ospredje odpira velikanske priložnosti. »Prepričan sem, da bo naše delo, ki je resnično družbeno koristno, omogočilo bolj trajnostno obliko kmetijstva in večjo prehransko samostojnost Evrope,« še pove.

BI KDO TVEGANI KAPITAL ZA VEČERJO?

Nasititi lačen svet s tveganim kapitalom.

Živina zaradi zajedavcev trpi. Da bi jo tega trpljenja rešili, ji morajo kmetje vzeti vzorce fekalnega materiala in jih poslati v laboratorij, nato pa do pet dni čakati na rezultate. Pogosto raje kar celi čredi odmerijo zdravilo. »Prekomerna uporaba zdravil lahko vpliva tudi na prehransko verigo,« pove Daniel Izquierdo, glavni direktor in soustanovitelj podjetja Micron Agritech. »Kar gre v živali, konča na naših krožnikih.«

Izquierdo je s sošolci s Tehnološke univerze v Dublinu razvil rešitev za strojno učenje, ki kmetom omogoča, da sami opravijo hitro testiranje z uporabo posebnega kompleta in pametnega telefona.

Skupina študentov je za projekt prejela številne nagrade, tudi denarne, tako da so se leta 2019 lahko odcepili od univerze in ustanovili lastno podjetje. Ko je podjetje tvegane kapitala The Yield Lab Europe s podporo Evropskega investicijskega sklada v njihovo podjetje vložilo kapital, so bili pripravljeni na naslednji korak. »Pomagali so nam razviti produkt in nas pripeljali do točke, kjer smo danes,« pove Izquierdo.

Micron Agritech je lep primer, kako lahko tvegani kapital pripelje prepotrebne inovacije v kmetijski sektor. Ko bo število svetovnega prebivalstva v kakšnih 60 letih doseglo vrh pri 10,4 milijarde, bo naš planet, ki je že danes na meji zmogljivosti, težko nahranil vse te ljudi. Tvegani kapital, ki podpira inovacije in nove tehnologije, je nujen, če želimo zagotoviti, da prihodnje generacije ne bodo lačne. Zaradi tega Evropski investicijski sklad vlaga v sklade, kot je The Yield Lab Europe.

»Z vlaganjem v sklade, ki jih upravljajo podjetja tvegane kapitala in zasebnega kapitala, lahko močno povečamo sredstva, ki jih zagotavljamo na trgu,« pove Adelaide Cracco, vodja podnebnega in okoljskega učinka pri Evropskem investicijskem skladu. »Ko sodelujemo z vlagatelji na tak način, vsak evro, ki ga vložimo mi, pritegne še štiri evre od drugih vlagateljev.«

Brenči od inovacij

Še eno agrotehnoško podjetje, ki je bilo deležno podpore Evropskega investicijskega sklada, prihaja iz Corka na Irskem. Razvilo je inovativen sistem, ki pomaga čebelarjem povečati produktivnost in zmanjšati stroške.

Gre za ApisProtect, ki uporablja internet stvari in tehnologijo umetne inteligence za daljinsko pridobivanje in tolmačenje podatkov iz čebeljih panjev.

Naložbe tvegane kapitala v Micron Agritech in ApisProtect spodbujajo inovacije v začetnih fazah razvoja. »Takšne inovacije se lahko izkažejo za prelomne in spremenijo cele panoge,« pove Cracco iz Evropskega investicijskega sklada. »Dajo nam lahko nove produkte in tehnologije, ki jih potrebujemo za prihodnost in ki bodo imeli velikanski učinek.«

VZPON DOSTAVNIH ROBOTOV

Podjetje za robotiko Starship Technologies spreminja naše navade, ko gre za nakupovanje in dostavo, saj v urbano mobilnost prinaša zelene inovacije.

Predstavljajte si, da ste se ravno vrnili domov z dela. Lačni ste. Prek spleta si naročite hrano in čakate, da vam jo dostavijo. Prejmete obvestilo, da je hrana prispela, in odprete vhodna vrata. A tam ni nikogar – razen majhnega belega robota velikosti nakupovalne košare in futurističnega videza.

Morda se to sliši kot znanstvena fantastika, a za veliko potrošnikov v Estoniji, na Finskem, Danskem ter v Združenem kraljestvu in Združenih državah Amerike je to že stvarnost.

Za inovacijo stoji podjetje Starship Technologies, ki sta ga leta 2014 v Estoniji ustanovila soustanovitelja in glavna arhitekta Skypa, Ahti Heinla in Janu Friis. Do danes je podjetje opravilo več kot 3,5 milijona dostav, pri tem pa pokrilo razdaljo več kot 7 milijonov km po vsem svetu, kar je več od katerega koli tekmeča.

Dostavni roboti iz prihodnosti

Roboti podjetja Starship so bolj podobni robotu R2-D2 kot Terminatorju, a ne pustite se zavesti njihovemu ljubkemu videzu – v resnici so precej 'hudi'. Z dvanajstimi kamerami in šestimi kolesci lahko premagajo robnike, se izognejo predmetom, gredo s poti mimoidočim pešcem in celo zaznajo ovire, kot na primer 300 metrov oddaljeno premikajoče se vozilo.

Tudi dostavljajo lahko pametneje. Na električni pogon ter s pomočjo tipal, umetne inteligence in strojnega učenja lahko najdejo najkrajšo in najvarnejšo pot, s tem pa skrajšajo čas in zmanjšajo ogljični odtis dostave. »Povprečna dostava z robotom Starship porabi toliko časa in energije, kot kotliček, da zavre vodo za eno samo skodelico čaja,« pove Henry Harris-Burland, podpredsednik za trženje pri Starshipu.

Zagotavljanje bolj zelenih in inovativnih rešitev

Tovorni promet je velik vir onesnaženja v številnih mestih, a dostavni roboti Starship lahko zmanjšajo prometne zastoje in škodljive izpuste v zadnjem koraku dostave. »Vsak robot lahko v povprečju s ceste spravi deset avtomobilov,« pove Harris-Burland. »Nedavna raziskava mestnega sveta mesta Milton Keynes v Združenem kraljestvu je pokazala, da je bilo zahvaljujoč našim robotom potrebnih dobrih 280 000 manj voženj z avtomobili. To je 137 ton CO₂ in 22 kg izpustov dušikovega oksida manj.«

Evropska investicijska banka podjetje podpira s 50 milijonov € težkim tveganim posojilom v obliki navideznega kapitala. Januarja 2022 podpisana posojilna pogodba ima podporo Evropskega sklada za strateške naložbe, omogočil pa jo je evropski sklad za financiranje rasti, ki naj bi odpravil pomanjkanje tveganega kapitala za inovativna zagonska podjetja v Evropi.

BODOČI PRVAKI INTERNETA STVARI

Evropski podjetji preoblikujeta internet stvari (IoT) z inovativnimi digitalnimi gradbenimi storitvami.

Tehnologija interneta stvari (IoT) lahko preoblikuje in optimizira način, kako živimo, vozimo, delamo, proizvajamo izdelke ali prejemamo zdravstvene storitve. Lahko tudi zmanjša porabo energije in ogljične izpuste. Do leta 2025 naj bi bilo v uporabi dobrih 41 milijard naprav IoT, zaradi česar je internet stvari pomemben del digitalne preobrazbe in ključna tehnologija za digitalno samostojnost Evrope.

Kontakt Micro-Location (na kratko Kontakt.io) iz Krakova na Poljskem je podjetje IoT, ki uporablja tehnologijo Bluetooth za korenito spreminjanje sistemov za določanje položaja v zaprtih prostorih. »Leta dolgo so druga podjetja ponujala drage in zapletene monolitne rešitve,« pove Philipp von Gilsa, glavni izvršni direktor v Kontakt.io. »Mi ponujamo pametne naprave IoT, oblačne storitve in zmogljivo programsko opremo, ki lahko stavbe spremenijo v trajnostne zaprte prostore.«

Vzpostavljanje sodelovanja med ljudmi, stvarmi in stavbami

Kontakt.io uporablja umetno inteligenco, tipala in oblačne tehnologije, ki se nadaljujejo v brezžično omrežje stavbe. Tako nastane nov metapodatkovni sloj za pametne stavbe.

Medicinska sestra, ki uporablja aplikacijo z zaznavanjem lokacije podjetja Kontakt.io, lahko sama poišče najbližji kos razkužene medicinske opreme, s tem pa v svoji organizaciji pripomore k učinkovitejšemu upravljanju prostora in energije.

»Naši produkti pomagajo optimizirati porabo energije v stavbi,« pove Łukasz Szelejewski, glavni tehnološki direktor v Kontakt.io. »Ko enkrat razumemo, kako se stavba dejansko uporablja, pridobimo podatkovne temelje za minimiziranje porabe energije za njeno ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo. Na ta način lahko zmanjšamo stroške energije za celih 35 %.«

Evropska investicijska banka podpira podjetje Kontakt.io z 12 milijonov € težkim posojilom, odobrenim februarja 2022 prek evropskega jamstvenega sklada, ki evropskim podjetjem pomaga pri premagovanju gospodarskih posledic pandemije covid-19. Številni prejemniki sredstev tega sklada so mlada tehnološka podjetja, ki bi sicer sredstva za razvoj morda iskala v Združenih državah Amerike ali na Kitajskem.

Produkt IoT, narejen v Litvi

Evropska investicijska banka je podprla tudi podjetje Teltonika IoT Group, ki izdeluje inovativna brezžična omrežja in opremo, kot so sledilci vozil, oprema GPS in modemi.

»Začeli smo leta 1998 v Litvi kot zelo majhno podjetje, pred nami pa je bilo nemalo težav,« pove Arvydas Paukštys, ustanovitelj in predsednik Teltonika IoT Group. »Danes prodajamo edinstvene produkte IoT, narejene v Litvi, in to v več kot 160 državah.«

Evropska investicijska banka je maja 2022 s Teltoniko podpisala pogodbo za 50 milijonov €, ki ima jamstvo iz proračuna EU v okviru Evropskega sklada za strateške naložbe.

ZDRAVILA – UBIJALCI RAKA

Poljsko podjetje razvija nova tarčna zdravila za boj proti krvnim rakom in čvrstim tumorjem.

Akutna mieloična levkemija je huda oblika krvnega raka. Poznana je pod kratico AML in je razmeroma redka. V Evropi vsako leto odkrijejo 20 000 novih primerov, v Združenih državah pa ravno toliko. Na žalost je zelo agresivna in ima pri odraslih bolnikih med vsemi krvnimi raki najnižjo stopnjo preživetja.

Nova zdravila, ki jih razvija poljsko biotehnoško podjetje Ryvu Therapeutics, bi lahko zbolelim za AML in drugimi življenje ogrožajočimi oblikami raka prinesla novo upanje.

»Naše telo je izjemno učinkovit stroj,« pove Krzysztof Brzozka, znanstveni direktor v podjetju Ryvu. »Vsi smo v svojih telesih že imeli rakave ali tumorske celice, a jih morda še opazili nismo, saj jih je naš imunski sistem uničil. V redkih primerih pa so te nenormalne celice tako napadalne ali tako zelo zavrejo imunski odziv, da iz njih nastanejo tumorji, ki se širijo kot rakavo obolenje.«

Majhne molekule z velikim potencialom

Evropska investicijska banka je podjetju Ryvu zagotovila **22 milijonov € tveganega posojila** v podporo raziskavam in kliničnim preskušanjem.

Ryvu je zgradil zmogljivosti za hitro odkrivanje in optimiziranje molekul, ki so zaradi posebnih mehanizmov delovanja primerne za različne vrste raka in pristope k zdravljenju. Trenutno ima v kliničnih preskušanjih dve kandidatni zdravili: SEL24 in RVU120, kinazna inhibitorja za zaviranje celičnih procesov, ki vodijo v rast raka.

Obe kandidatni zdravili se preskušata za zdravljenje krvnih rakov. RVU120 se poleg tega preskuša še za zdravljenje čvrstih tumorjev, kot sta rak dojke ali rak prostate. Kandidatni zdravili imata obliko kapsul. Bolniki jih dobijo za domov, kar je zanje velika prednost, saj jih obremenjujejo že pogosti obiski bolnišnic in transfuzije krvnih celic, poleg tega pa jih pestijo še ponavljajoče se okužbe, bolečine in utrujenost.

Skladi EU za vrhunske raziskave na Poljskem

Tvegana posojila Evropske investicijske banke zavaruje Evropski sklad za strateške naložbe (EFSI). »Podatki, ki so jih zbrali doslej, so na nas naredili velik vtis,« pove Cristina Niculescu, višja specialistka za bioznanosti v Evropski investicijski banki. »Njihova strategija veliko obeta.«

A vendar so biotehnološki projekti zelo tvegani zaradi negotovega izida kliničnih preskušanj. »Brez jamstva sklada EFSI ne bi mogli financirati tega projekta,« pove Anna Stodolkiewicz, naložbena specialistka iz Evropske investicijske banke.

Od leta 2015 dalje je EIB vložila okrog 1 milijardo € v raziskovalne projekte s področja zdravljenja raka, zaradi katerega vsako leto umre 10 milijonov ljudi po vsem svetu. »Veliko projektov bo morda propadlo in izgubili bomo denar, ki bi ga lahko uporabili za gradnjo nove avtoceste,« pove Cristina Niculescu. »A če uspe le eden, bo to spremenilo življenja milijonov ljudi.«

PRIHODNOST JE NEBINARNA

Finsko podjetje je nad ničlami in enkami, ko gradi kvantne računalnike za pohitritev znanstvenih prebojev in izboljšuje življenja.

Ob besedah »kvantni računalnik« bo kdo pomislil na hollywoodske znanstvenofantastične filme, kjer se ta tehnologija uporablja za potovanja v času in upravljanje mest prihodnosti. Ampak kvantni računalniki v resnici obstajajo. Strokovnjaki so prepričani, da lahko spremenijo svet, ustvarijo futuristične tehnologije in uresničijo znanstvenofantastične sanje.

Finsko podjetje IQM Quantum Computers sodeluje pri rojevanju dobe kvantnega računalništva. »Smo prvi evropski proizvodni obrat, namenjen kvantnemu računalništvu,« pove Juha Vartiainen, soustanovitelj in glavni operativni direktor IQM. »Naši kvantni procesorji in računalniki bi lahko revolucionarno spremenili številne sektorje, od razvoja zdravil in cepiv do kibernetске varnosti, pomembne inovacije pa bi lahko prinesli tudi na področje podnebnih tehnologij.«

Kvantno računalništvo naj bi bila naslednja velika tehnološka zgodba, pri čemer strokovnjaki napovedujejo, da bo trg do leta 2025 dosegel vrednost 770 milijonov \$. To pojasni, zakaj Evropska investicijska banka prek svojega evropskega jamstvenega sklada podpira podjetje IQM s posojilom v znesku 35 milijonov €, odobrenim februarja 2022.

Kaj so kvantni računalniki?

Leta 1981 je vizionarski fizik Richard Feynman izjavil, da bi kvantni računalnik lahko izvedel simulacije fizičnih sistemov, ki jih klasični računalnik nikakor ne bi mogel. Na žalost takrat nihče ni vedel, kako takšen računalnik zgraditi.

Da je to mogoče, so sedemnajst let pozneje dokazali Isaac L. Chuang, Neil Gershenfeld in Mark Kubinec, ki so ustvarili prvi dvokubitni kvantni računalnik. Ta preboj je tlakoval pot do velikega kvantnega računalnika, a potovanja še ni konec.

Standardni računalniki obdelujejo digitalne bite ničel in enk. Kvantni računalniki uporabljajo kvantne bite ali kubite, ki shranjujejo ničlo, enko, tako ničlo kot enko ali neskončno število vmesnih vrednosti. To izredno poveča njihovo računsko zmogljivost.

Tako bi lahko kvantni računalnik prihodnosti vdrl v današnje varnostne sisteme v par sekundah, medtem ko bi najboljši današnji računalnik za enak podvig potreboval milijone let.

Kvantni računalniki bodo opravljali iste naloge kot njihovi predhodniki, le da bistveno hitreje. Obstaja pa še veliko drugih uporab te nove tehnologije.

»S kvantnimi računalniki bi lahko simulirali kemične reakcije ter olajšali načrtovanje zdravil in proizvodnjo različnih materialov,« pove Vartiainen. »Od financ do energetike, medicine in vede o materialih, logistike in naprednih industrij – kvantno računalništvo pospeši odkritja in preboje za boljše življenje vseh nas.«

Naši kvantni procesorji in računalniki bi lahko revolucionarno spremenili številne sektorje, od razvoja zdravil in cepiv do kibernetске varnosti, pomembne inovacije pa bi lahko prinesli tudi na področje podnebnih tehnologij. //

Juha Vartiainen, soustanovitelj in glavni operativni direktor IQM Quantum Computers

Tvegani dolg je balzam za vse kvantno

Evropa ima dolgo tradicijo kvantnih raziskav, v njej delujejo številni centri, ki imajo vodilno vlogo v svetovnem merilu. A vodilno mesto kvantne tekme prevzemajo Kitajska in Združene države Amerike.

Evropski jamstveni sklad banke EU želi okrepiti konkurenčnost Evrope tako, da nudi podporo podjetjem, ki jih je prizadel gospodarski upad zaradi covid-19. Med prejemniki je veliko tehnoloških podjetij, ki kljub potrebi po širitvi nimajo zalog kapitala. To je še zlasti pereče v tehnološkem sektorju, kjer bi se evropska podjetja v iskanju alternativnega financiranja prav lahko odpravila v Združene države ali na Kitajsko.

»Sklad nam omogoča, da zagotavljamo dolgoročna tvegana posojila in zadovoljujemo edinstvene finančne potrebe hitro rastočih inovativnih podjetij v sektorjih, ki so ključni za evropsko prihodnost,« pove Cristian Antoci, specialist za tvegani dolg in kapital v Evropski investicijski banki.

S podporo Evropske investicijske banke bo IQM lahko nadaljeval pionirske kvantne raziskave v Evropi in po svetu. »Sredstva bomo porabili za nadaljnji razvoj in širitev svojega evropskega poslovanja,« pove Pia-Johanna Lemmetty, vodja financ v IQM. »Pomagala nam bodo nadaljevati razvoj našega produkta in okrepiti našo skupino izredno nadarjenih strokovnjakov.«

Kvantne rešitve za sodobne težave

IQM želi svoje inovacije uporabiti za spopad s podnebno krizo.

»Kvantno računalništvo bi lahko bilo bistveno pri iskanju rešitev za podnebne težave,« pove Vartiainen. »Te bi lahko bile v razvoju učinkovitejših baterij, ki bodo nadomestile zgorevalne motorje, v izboljšanju tehnologij za vremensko modeliranje ali v optimizaciji energetskega omrežja zaradi zmanjšanja izpustov CO₂ iz prometnih tokov v mestih.«

Podjetje sodeluje tudi pri nastajanju evropskega kvantnega ekosistema naslednje generacije.

Decembra 2021 je odprlo namenski proizvodni obrat v mestu Espoo na Finskem. Novi obrat bo ponujal visokotehnološka delovna mesta ter prek sodelovanja z mednarodnimi raziskovalnimi središči in univerzami spodbujal raziskave po vsem svetu.

VIŠJI CILJ

Od satelitov do polnilnikov za električna vozila in kmetovanja, ki je hrana za zemljo, pionirji naložb z učinkom v Anandi podpirajo podjetja, ki so dobra za družbo in okolje.

Florian Erber je poklicno že uspel. Električni inženir po poklicu je v preteklosti delal na področju tveganega kapitala v Kaliforniji in Münchnu. Imel je zagonsko podjetje, ki ga je prodal veliki mednarodni korporaciji. A spraševal se je, kako svojo poklicno pot pojasniti štiriletni hčerki. »Kar je manjkalo,« pove, »je bil višji cilj.«

Takrat je vstopil na nastajajoče področje naložb z učinkom. »Želel sem si, da bi svoji hčerki nekoč lahko rekel, da skrbim za boljše okolje. To bi želel reči svojemu otroku – in to bi želel reči sebi.«

On in Johannes Weber sta leta 2009 ustanovila investicijski sklad Erber kot plod spoznanja, da »ne želita ustvarjati podjetij, ki k ničemur ne doprinašajo«. Sklad je bil temeljni kamen za danes vse večje področje naložb z učinkom. Podjetje Ananda Impact Ventures je maja, pri znesku 108 milijonov €, ki vključuje tretji vložek Evropskega investicijskega sklada, zaprlo svoj četrti investicijski sklad.

»Skladi, v katere vlagamo, merijo svoj učinek,« pove Maximilian Heyde, upravljavec naložb v Evropskem investicijskem skladu, odvisni družbi Evropske Investicijske banke. »Naravnani so k reševanju socialnih ali okoljskih problemov, pri čemer za svoje vlagatelje ustvarjajo še donos.«

Evropski investicijski sklad je še zlasti pomemben za naložbe z učinkom. »EIF je že zelo zgodaj začel graditi trg naložb z učinkom,« pove Erber. »Brez njega našega drugega sklada ne bi bilo.«

Naložbe z učinkom zagotavljajo inovacije za Evropo

Naložbe z učinkom prispevajo tudi h globalni konkurenčnosti Evrope, saj podpirajo inovacije, za katere bi sicer morali sredstva iskati v Združenih državah Amerike ali Aziji, kar pa bi imelo posledice za **zanesljivost oskrbe** naše celine. »Evropski skladi tveganega kapitala so pogosto premajhni, da bi lahko podprli poznejše faze rasti podjetij, ki se zato zanašajo na večje sklade iz Združenih držav ali s Kitajske,« pove Heyde iz EIF. »Eden naših strateških ciljev je zagotoviti dodaten kapital in skladom tveganega kapitala omogočiti večje naložbe v širitev podjetij, katerih tehnologije imajo blagodejen učinek na podnebje ali okolje.«

Evropski investicijski sklad je od leta 2008 v investicijske sklade z učinkom vložil 1,4 milijarde €, od tega več kot polovico v zadnjih treh letih. To področje se bo v naslednjih letih zelo povečalo, saj namerava EIF v podnebje in okolje letno vložiti najmanj 25 % svojih sredstev.

Če bo EU podpirala zagonska podjetja, bo to pomenilo konec prevlade ameriških in azijskih podjetij tveganega kapitala. Ananda je med drugim vložila v podjetje EcoG, ki je bilo ustanovljeno pred petimi leti v Detroitu. A leto pozneje so se vodilni odločili, da bodo z dejavnostmi podjetja nadaljevali v Münchnu.

“ Evropa je imela v preteklosti težave z digitalizacijo. Sedaj pa imamo trg, kjer smo pred Američani. Pomembno je, da vodilni položaj tudi zadržimo in uspemo po vsem svetu. ”

Jörg Heuer, ustanovitelj in glavni izvršni direktor podjetja EcoG

»Infrastruktura za polnjenje električnih vozil je eden od trgov, kjer ima Evropa dva- ali trikratno prednost,« pove Jörg Heuer, ustanovitelj in glavni izvršni direktor podjetja EcoG. »Evropa je imela v preteklosti težave z digitalizacijo. Sedaj pa imamo trg, kjer smo pred Američani. Pomembno je, da vodilni položaj tudi zadržimo in uspemo po vsem svetu.«

Android za polnjenje električnih vozil

Heuer opiše produkt podjetja EcoG kot 'android za polnilno infrastrukturo'. Pametne polnilne postaje EcoG odjemalcu omogočajo, da napolni avtomobil takrat, ko je elektrika najcenejša zaradi velike razpoložljivosti obnovljive energije. To je pomembno, saj bo pričakovani porast števila električnih vozil verjetno obremenil evropske električne zmogljivosti.

EcoG dvojno prispeva k boju proti podnebnim spremembam: prvič, ker zmanjšuje 'strah pred premajhnim dosegom' in povečuje privlačnost električnih vozil, ter drugič, ker povečuje 'zelenost' energije, ki jo trošijo novi avtomobili. »Če bi gradili polnilnike električnih vozil tako kot opekače, ne bi imeli nobene možnosti prilagajanja,« pove Heuer. »V obdobju trajanja pametnega telefona lahko lastnik inovira in nanj namešča nove funkcionalnosti. Enako vizijo imamo za polnilnike električnih vozil.«

Področje naložb z učinkom odraščanja

Uspeh podjetij, kot je EcoG, je v zadoščenju Florianu Erberju, ki je hkrati z odraščanjem danes 18-letne hčerke Natalie spremljal odraščanje trga naložb z učinkom.

»Ko sem začel z učinkom, me je večina kolegov iz sektorja tvegane kapitala spraševala, ali je od takšnega sicer plemenitega dela moč živeti. Zanimalo jih je, kako bom pri tem kaj zaslužil,« pove. »Danes se na nas obračajo, saj vedo, da se morajo tradicionalna podjetja tvegane kapitala prilagoditi. Učinek morajo vzeti bolj zares.«

Tako kot Natalie Erber tudi naložbe z učinkom postajajo zrele in imajo pred sabo svetle obete.

CELICE ZDRAVIJO INKONTINENCO

Avstrijsko biotehnološko podjetje razvija celične terapije, ki bi lahko milijonom inkontinentnih ponovno omogočile aktivno življenje.

Predstavljajte si, da hitite v kopalnico, a ste nekoliko prepočasni. Nadvse zoprno, a na žalost stvarnost za veliko ljudi. Samo v Evropi za fekalno inkontinenco trpi 20 milijonov odraslih. Urinska inkontinenca pa je še pogostejša.

Avstrijsko biotehnološko podjetje Innovacell razvija celične terapije, ki bi lahko rešile to nadlogo. Zdravljenje poteka tako, da se bolniku v poškodovano in/ali oslajljeno mišico zapiralko vbrizgajo njegove lastne mišične predniške celice. Tako se lahko mišica zapiralka obnovi in ponovno prevzame svojo polno funkcijo.

Innovacell je za pohitritev zadnje faze kliničnih preskušanj decembra 2021 od Evropske investicijske banke prejel 15 milijonov € tveganega posojila. Razvoj se je v podjetju med pandemijo covida-19 upočasn timer, a sredstva EIB mu bodo vseeno omogočila obdržati prednost pred tekmeci.

»V Združenih državah Amerike se s to vrsto zdravljenja ukvarja še eno podjetje. A z razvojem so vsaj pet let za nami,« pove Ekkehart Steinhuber, glavni izvršni direktor podjetja Innovacell. »Posojilo je bilo za nas zelo pomembno, saj smo z njim lažje prepričali vlagatelje, da imamo zaenkrat dovolj sredstev.«

Ozdravljena inkontinenca izboljša kakovost življenja

Inkontinenca prevladuje med starejšimi. Je drugi najpogostejši razlog za njihov odhod v dom za starejše. A za to nadlogo trpijo tudi mlajši. Tako lahko na primer ženske med porodom utrpijo poškodbo mišice zapiralk.

Doslej »ljudje niso mogli storiti kaj dosti, da bi preprečili uhajanje,« pove Valeria Iansante, specialistka za bioznanosti v Evropski investicijski banki. Obstoječa zdravljenja vključujejo vse od spreminjanja prehranskih navad in fizioterapije do zdravljenja, električne stimulacije in različnih posegov. Nekateri pristopi so izredno invazivni in pogosto nimajo trajnega učinka.

Enkratno vbrizganje za dolgotrajno ozdravitev

Innovacell je ubral drugačen pristop. Podjetje iz bolnikove prsne mišice vzame mišično tkivo velikosti češnjeve koščice, nato pa iz tega tkiva izolira matične celice in jih razvije v mišične predniške celice. Te vbrizga nazaj v bolnikovo mišico zapiralko, ki se lahko obnovi in ponovno prevzame svojo polno funkcijo.

Podjetje uporablja patentirano tehnologijo za vsaditev celic z zelo majhno iglo. Postopek, ki ga vodi ultrazvok, je minimalno invaziven in zelo natančen, lahko pa celo zagotovi trajno ozdravitev: »Razpolagamo s podatki o bolnikih, ki so bili zdravljeni pred osmimi leti,« pove glavni izvršni direktor Steinhuber, ki je v podjetju od leta 2009. »Učinek pa še kar traja.«

„Posojilo je bilo za nas zelo pomembno, saj smo z njim lažje prepričali vlagatelje, da imamo zaenkrat dovolj sredstev.“

Ekkehart Steinhuber, glavni izvršni direktor v podjetju Innovacell

Pomoč EU v dirki do odobritve

Innovacell ima tri izdelke kandidate za zdravljenje različnih vrst fekalne in urinske inkontinence. Z vodilnim kandidatom, ICEF15, ki zdravi 'urgentno fekalno inkontinenco', so vstopili v fazo III, tj. zadnjo fazo kliničnih preskušanj pred regulativno odobritvijo. V tej fazi mora podjetje vložiti ogromna sredstva. »Takšna raziskava stane na desetine milijonov evrov,« pove Steinhuber.

Zbrati sredstva v tej fazi in v tem sektorju pa je v Evropi vse prej kot lahka naloga. Zaradi tega je veliko podjetij primoranih sredstva iskati v Združenih državah Amerike ali Aziji, temu pa pogosto sledi beg znanosti iz Evrope.

»Evropski vlagatelji ne kažejo zanimanja za celično zdravljenje,« pove Cyril Teixeira Da Silva, naložbeni specialist v Evropski investicijski banki, ki je pomagal strukturirati posojilo za Innovacell. »A mi bi to inovacijo radi zadržali v Evropi.«

Kot banka EU je EIB podjetju Innovacell lahko ponudila tvegano financiranje, ki ima podporo evropskega jamstvenega sklada. Sklad je bil ustanovljen, da bi pomagal od pandemije prizadetim podjetjem. »Še vedno gre za tvegano naložbo,« pove Teixeira Da Silva. »Brez jamstva financiranje še ne bi bilo možno. Počakati bi morali najmanj na pozitiven izid faze III.«

Japonska obeta na področju regenerativne medicine

Innovacell vidi veliko priložnost na Japonskem, ki je zaradi starejšega prebivalstva dinamičen trg za zdravljenje inkontinence. Podjetje tudi tam opravlja preskušanja faze III, da bi pridobilo odobritev za svoj izdelek. Japonska je privlačna tudi zato, ker tam priznavajo potencial regenerativnega zdravljenja. To dejstvo podjetjem, ki razvijajo ta raziskovalno intenzivna zdravljenja, omogoča zaračunavanje višjih cen.

S financiranjem banka podjetju Innovacell, ki je bilo ustanovljeno leta 2000 z odcepitvijo od Medicinske univerze v Innsbrucku, omogoča izvoz njegove znanosti po vsem svetu, od česar imajo koristi tako državljani Evropske unije kot drugi.

»So prihodnost regenerativne medicine,« pove Valeria Iansante iz EIB. »Zdravstvene potrebe so velike in prav take bi lahko bile tudi koristi za bolnike. Zaradi tega smo v podjetje pripeljali sklade EU.«

GLOBALNE POVEZAVE

“Regionalno sodelovanje med Evropsko unijo in njenimi sosedami je pomembnejše kot kdaj koli. Evropska investicijska banka je kot most, ki povezuje ljudi in kraje s trajnostnimi projekti, ki omogočajo boljše življenje sedanjim in prihodnjim generacijam.”

Souad Farsi, vodja predstavništva EIB v Jordaniji

Da bi se odzvala na svetovne krize z vse večjimi posledicami, je Evropska investicijska banka preoblikovala način svojega delovanja zunaj Evropske unije. EIB Global, naša razvoja veja, ki je z delovanjem pričela leta 2022, spreminja cilje Evropske unije na področjih trajnostnosti, razvoja, podnebja in digitalizacije v dejanske projekte in produkte. Vsak projekt, ki ga izvede EIB Global, je odgovor na katero od ključnih ekonomskih potreb – hkrati pa v svetu, ki je manj trden, kot smo menili, podpira vrednote, kot so svoboda, človekovo dostojanstvo in vladavina prava.

Poslanstvo EIB Global je spodbujanje močnih, ciljno usmerjenih partnerstev tako v Ekipi Evropa kot po vsem svetu s pomočjo Ekipe Evropa.

UREJANJE MIKROFINANCIRANJA

S tehnično pomočjo EU je palestinska ustanova za mikrofinanciranje Faten sprostila 8 milijonov \$ za majhna podjetja.

Shua'a Yassin si najbolj od vsega želi, da bi bolnikom, ki pridejo v njegov laboratorij v mestu Ramallah na Zahodnem bregu, lahko ponudil boljše, hitrejše in širše specialistično testiranje. Yassin je laboratorijski tehnik, specializiran za hematologijo. Leta 2014 je pustil službo na palestinskem ministrstvu za zdravstvo in ustanovil Lab Tech.

»Začeli smo kot običajen laboratorij, kjer smo opravljali rutinska testiranja – nismo bili specializiran laboratorij,« pove. »Z rastjo pa smo se začeli specializirati za hematologijo in molekularno testiranje.« V njegovem laboratoriju je danes zaposlenih devet žensk in moških.

Yassin je za širitev storitev potreboval bolj specializirano opremo. Kupil jo je lahko s pomočjo posojil, ki jih je prejel od podjetja Palestine for Credit and Development – Faten, ustanove za mikrofinanciranje s sedežem v mestu Ramallah. Faten je drugi del 10 milijonov \$ težkega posojila Evropske investicijske banke prejel leta 2022.

Podjetje Faten je bilo ustanovljeno leta 1999. Danes je največja ustanova za mikrofinanciranje na Zahodnem bregu in v Gazi. Hamza Ghannam, vodja kreditnega oddelka, pove, da ima podjetje v svojem skoraj 157 milijonov \$ težkem portfelju 26 400 aktivnih upravičencev.

Urejanje zavez

Evropska investicijska banka je s podjetjem Faten leta 2019 podpisala 10 milijonov \$ težko posojilno pogodbo. Podjetje je prvi obrok posojila v višini 2 milijonov \$ črpalo leta 2020, nato pa zaradi več neugodnih okoliščin ni več izpolnjevalo posojilnih pogojev. Tako je prišlo do zamude pri črpanju preostalih 8 milijonov \$.

Ena od večjih ovir je bila v tem, da je dal Faten skoraj 50 različnih finančnih zavez kar 17 različnim posojilodajalcem, vključno z Evropsko investicijsko banko. Finančna ustanova je le stežka sledila vsem tem posojilnim pogojem.

EU jim je zato ponudila tehnično pomoč v okviru svojega programa tehnične pomoči za finančno vključenost v državah južnega sosedstva. S tem jim je ne le pomagala pri omenjenih težavah, pač pa tudi omogočila, da je Evropska investicijska banka lahko sprostila preostalih 8 milijonov \$. Omenjeni program se financira iz sklada tveganega kapitala za države južnega sosedstva, ki sta ga ustanovili Evropska investicijska banka in Evropska komisija, da bi spodbudili finančno vključenost v regiji.

»Program tehnične pomoči pokriva niz držav – Maroko, Tunizijo, Jordanijo, Alžirijo, Egipt, Libanon in Palestino*,« pove Emma-Jayne Paul, strokovnjakinja za tehnično pomoč na področju mikrofinanciranja v EIB Global, veji Evropske investicijske banke, ki se ukvarja s projekti zunaj Evropske unije.

»Program, ki naj bi po zamislih trajal tri leta, je bil tako uspešen, da je bil podaljšán še za dve leti, to je do konca januarja 2025,« pove.

„Sedaj iščemo naprave, ki jih v naši skupnosti ni moč dobiti, kot na primer sekvenatorje naslednje generacije in bolj specialne instrumente za delo s človeško DNK.“

Shua'a Yassin, ustanovitelj podjetja Lab Tech

Poenostavitev cele vrste pogodb

Faten je z veseljem sprejel pomoč. Ustanova za mikrofinanciranje je morala spoštovati številne različne sklope posojilnih pogojev ali zavez, ki jih je določilo 17 različnih posojilodajalcev. To je bilo zapleteno, saj so si bile zaveze včasih zelo podobne, razlike med njimi pa malenkostne.

Faten je pregledal vse zaveze in jih oklestil na vsega šest zavez. Nato so začeli dolga in zapletena pogajanja z vsakim posojilodajalcem posebej, da bi ugotovili, ali so voljni sprejeti nove zaveze.

Na krizo odporni pogoji

Politične razmere na Zahodnem bregu in v Gazi so zapletene, krize pa pogoste. »Nimamo nadzora na svojimi mejami, na primer med Jordanijo in Palestino, ali nad morskimi mejami ali nad mejami z drugimi državami okrog nas, kot sta Libanon in Sirija,« pove Ghannam. »To otežuje izvoz in uvoz med nami in drugimi državami.«

Med pogajanja o posojilnih zavezah je bilo zato pomembno, da so posojilodajalci razumeli nestabilnost, značilno za poslovanje Fatena.

Sčasoma so vsi pristali na kompromise in vseh 17 jih je na koncu sprejelo istih šest zavez. Ob uspešnem zaključku te pobude je EIB lahko sprostila 8 milijonov \$. Odkar je julija počrpal ta znesek, je Faten pridobil tri nove posojilodajalce, ki so se ravno tako strinjali z istimi šestimi zavezami.

Ekipa tehnične pomoči EIB upa, da bo lahko pobudo ponovno uporabila v drugih ustanovah za mikrofinanciranje, ki delujejo v od krize prizadetih gospodarstvih.

Lab Tech se ozira v prihodnost

Shua'a Yassin je lahko s posojili, ki jih je Lab Tech prejel od Fatena, kupil vrsto specializiranih laboratorijskih naprav za hormonska in molekularna testiranja. Februarja je za zadnjih 30 000 \$ kupil opremo za testiranje PCR v realnem času.

»Sedaj iščemo naprave, ki jih v naši skupnosti ni moč dobiti, kot na primer sekvenatorje naslednje generacije in bolj specialne instrumente za delo s človeško DNK,« pove. »Za vse to iščemo tudi financiranje.«

* To poimenovanje ne pomeni priznanja države Palestine in ne posega v stališča posameznih držav članic o tem vprašanju.

NAPETE PRILOŽNOSTI ZA ŽENSKE

Brazilsko energetska podjetje Neoenergia spodbuja socialno vključenost z novo šolo elektrotehnike za ženske.

Érica Carvalho de Oliveira prihaja iz družine električarjev. A ona bo v družini prva električarka. Zahvala gre novemu socialnemu programu, ki ga je zasnovalo brazilsko energetska podjetje Neoenergia.

»Zelo sem ponosna, da sodelujem v projektu, ki podira ovire zaradi spolne pripadnosti,« pove Oliveira. »Stopiti moraš iz območja udobja in pokazati, da lahko tako moški kot ženske opravljajo kateri koli poklic.«

Neoenergia je eden največjih dobaviteljev električne energije v Braziliji, kjer pokriva 18 zveznih držav.

V eni od njih, Bahiji, je podjetje leta 2013 ustanovilo šolo za električarje, da bi izboljšalo življenje ljudem v prikrajšanih skupnostih. Neoenergia uporablja izobraževanje in usposabljanje za izboljšanje vključenosti žensk. Pomaga tudi ljudem iz manj izobraženih ali revnejših skupnosti, da si najdejo boljše službe.

Šola je leta 2019 uvedla programe, posebej namenjene ženskam. S tem je želela premagati miselnost, da je poklic električarja primeren samo za moške.

»Projekt smo zasnovali in razvili, da bi na ta način ljudem v najrevnejših skupnostih pomagali pri vstopanju na trg dela ter doseganju minimalnih življenjskih razmer, kar vključuje sposobnost za plačilo najemnine in hrane,« pove Régia Barbosa, ki je v podjetju Neoenergia odgovorna za organizacijski razvoj. »Gre za to, da ustvarimo priložnosti za boljše življenje, poleg tega pa še dokažemo, da segmenti trga dela, ki jih običajno povezujemo z moškimi, ponujajo priložnosti tudi za ženske.«

Do leta 2021 je podjetje zaposlilo več kot 1 600 ljudi, ki so zaključili usposabljanje na šoli za električarje. Zahvaljujoč programu je med njimi tudi skoraj 300 električark.

Iskanje uravnotežene zastopanosti spolov

Evropska investicijska banka je marca 2022 s podjetjem Neoenergia podpisala 200 milijonov € težko posojilo, ki bo v Braziliji omogočilo več projektov obnovljive energije. Poleg tega bo samemu podjetju pomagalo izboljšati enakost spolov in postati bolj socialno aktivno.

Joana Sarmento Coelho, posojilna specialistka v Evropski investicijski banki, ki je delala na projektu, pravi, da je program podjetja Neoenergia za usposabljanje električarjev lep zgled za druga podjetja, ki skušajo razširiti vključenost.

»Na ta projekt so lahko v podjetju Neoenergia izredno ponosni,« pove Joana Sarmento Coelho. »Pokazal je, da se ne glede na socialne ali ekonomske razmere v državi s pravo voljo vedno najde pot. In nedvomno je to prava pot v prihodnost z večjo enakostjo spolov in večjim blagostanjem.«

SONČNA ENERGIJA ZA PODEŽELSKO AFRIKO

S širitvijo modela zunaj omrežja se preoblikuje dostop do sončne energije v podeželski Afriki.

V podsaharski Afriki okrog 600 milijonov ljudi še vedno nima dostopa do elektrike, navkljub nekolikošnemu napredku v zadnjih letih in močni rasti solarnega sektorja zunaj omrežja, ki jo je v zadnjem desetletju zabeležila ta celina.

V Beninu ima le 40 % prebivalcev dostop do elektrike, pri čemer je razlika med mestnimi in podeželskimi območji velika (70 % v primerjavi z 18 %). Konkretno to pomeni, da je 5 milijonov ljudi brez dostopa do elektrike. Trenutno le 10 % gospodinjstev uporablja sončne produkte zunaj omrežja.

»Zgolj v Beninu več kot milijon gospodinjstev nima dostopa do sodobne in trajnostne energije,« pove Hendrik Engelmann-Pilger, glavni ekonomist v diviziji za programe energetskega prehoda v Evropski investicijski banki. »Ta gospodinjstva se za osvetljavo in polnjenje mobilnih telefonov v glavnem zanašajo na petrolejke, sveče, žepne svetilke in generatorje. Te rešitve so drage, onesnažujoče in pogosto neučinkovite.«

Čisti in trajnostni viri energije, kot so solarne naprave in domači solarni sistemi za gospodinjstva zunaj omrežja, imajo visoke začetne stroške, ki so izziv za gospodinjstva z nizkimi in srednjimi dohodki. Podjetje ENGIE Energy Access, ki je vodilni ponudnik predplačnih sistemov in mini omrežij v Afriki, pa ponuja rešitev.

Čista, cenovno dostopna elektrika

Pri predplačnih sistemih lahko odjemalec nakazuje majhne zneske, da si odklene sistem za dan ali teden uporabe, dokler tako ne plača polne cene in ostane sistem trajno odklenjen. Prebivalci Benina bodo lahko odplačali strošek opreme v več letih v dnevni obrokih, manjših od 20 centov.

Evropska investicijska banka je s podjetjem ENGIE Energy Access podpisala posojilo v znesku 10 milijonov €. Denar bo porabljen za zagon 107 000 visokokakovostnih domačih solarnih sistemov v Beninu. To bo odprlo dostop do čiste energije za kakšnih 643 000 prebivalcev te zahodnoafriške države.

Zadnji posel v Beninu je banka sklenila potem, ko je podjetje ENGIE že podprla pri uporabi sončne energije zunaj omrežja, takrat v Ugandi.

»Naše partnerstvo z Evropsko investicijsko banko v Beninu bo omogočilo cenovno izredno dostopne predplačne sisteme za prebivalce vasi po vsej državi, s tem pa dostop do čiste sončne energije in boljši finančni položaj,« pove Gilian-Alexandre Huart, glavni izvršni direktor v podjetju ENGIE Energy Access.

KO JE VODA IZ PIPE RAZKOŠJE

Medtem ko podnebne spremembe zaostrujejo pomanjkanje vode v Senegal, nova infrastruktura prinaša olajšanje več kot milijonu prebivalcev po vsej državi.

Marie Sall se je zbudila še pred zoro v upanju, da bo lahko napolnila sodček z vodo, s katero se bo lahko njeno sedemčlansko gospodinjstvo tisti dan odžejalo ali umilo. A pipe so bile v predelu Pikine mesta Saint-Louis na severu Senegala suhe že tedne.

»To ni življenje,« pove, medtem ko svojim petim otrokom daje piti iz steklenice vode, ki jim jo je velikodušno odstopil sosed. Marie Sall ne preostane drugega, kot da cel dan porabi za iskanje vode, da bi njena družina lahko preživela.

Novo upanje se kaže v obliki 64,5 milijona € težkega posojila Evropske investicijske banke, ki v Republiko Senegal prihaja skupaj s 5,55 milijona € nepovratnih sredstev Evropske Unije. Financiranje bo pitno vodo pripeljalo v Sallino družino, vsem prebivalcem Saint-Louisa ter še dvema mestoma v osrednjem in južnem Senegal, Kaolacku in Koldi.

»Voda je življenje. Ponosen sem, da sem del projekta, ki pomaga ranljivim skupnostim v Senegal. Z ramo ob rami z našimi afriškimi partnerji smo se odzvali v težkih časih covid-19,« pove François-Xavier Parant, višji posojilni specialist Evropske investicijske banke, ki je delal na tem poslu.

Banka EU je začela v Senegal poslovati leta 1966, danes pa je med njegovimi najpomembnejšimi partnerji. Posojilo bo Senegal pomagalo zagotoviti vodo za vse prebivalce v časih, ko demografska eksplozija in hude suše še stopnjujejo pritisk na redke vodne vire.

Voda za manjša senegalska mesta

Saint-Louis, mesto z 230 000 prebivalci, je ugnedeno med reko Senegal in Atlantik. Ta strateški položaj mu je v preteklosti omogočil razcvet, hkrati pa je zaradi njega tudi občutljivo na podnebne spremembe.

»Vsega tega trpljenja bo konec, ko bomo dobili novo čistilno napravo,« pove Abdou Diouf, direktor terenskih del za državno vodno podjetje Société Nationale des Eaux du Sénégal.

Ob zaključku projekta bo imel Saint-Louis novo čistilno napravo za pitno vodo, več vodohranov in razširjeno vodovodno omrežje.

Za mesti Kolda in Kaolack se pripravljajo podobna dela. Ta krepijo vodovodno omrežje in izboljšujejo kakovost pitne vode za 634 000 prebivalcev teh treh mest. Projekt, ki je usklajen s pobudo za trajnostna afriška mesta, je ključnega pomena. Če v manjših mestih ne bo vode, se bodo njihovi prebivalci v iskanju boljšega življenja razselili.

»Vlaganje v drugotna mesta je pomembno, saj pomaga zadostiti naraščajočim potrebam po vodi in zmanjšati razlike,« pove Emmanuel Chaponniere, glavni inženir Evropske investicijske banke na projektu. Prejšnja posojila vodnemu podjetju v Senegal so bila namenjena prestolnici Dakar.

[Prejšnja posojila vodnemu podjetju v Senegal so bila namenjena prestolnici Dakar](#)

“Vsega tega trpljenja bo konec, ko bomo dobili novo čistilno napravo.”

Abdou Diouf, direktor terenskih del za državno vodno podjetje Société Nationale des Eaux du Sénégal

Več podpore za večji učinek

Ljudje kot Ouleymatou Diakhaté morajo za preživetje kupovati ustekleničeno vodo. Tisti, ki si tega ne morejo privoščiti, pa pijejo umazano vodo iz zbiralnikov. To še poslabšuje obstoječe zdravstvene težave zaradi bolezni, ki se prenašajo po zraku in z vodo.

Nepovratna sredstva Evropske unije v znesku 5,55 milijona €, ki jih je mobilizirala Evropska investicijska banka v okviru Ekipe Evropa, bodo vodnemu podjetju Senegala pomagala pospešiti dokončanje 35 000 subvencioniranih priključkov na vodovodno omrežje za 350 000 koristnikov po vsej državi. »Zelo sem vesel, da nam je uspelo učinek projekta večkratno povečati«, pove Chaponniere.

Posojilo banke EU in nepovratna sredstva Evropske unije zlasti koristijo ženskam, saj je prinašanje vode predvsem naloga žensk in deklet. To opravilo jim krade čas za učenje ali služenje denarja.

Brezstresno sodelovanje z zanesljivim partnerjem

Ekipa Evropske investicijske banke je projekt treh mest odobrila na daljavo in na hitro med pandemijo covid-19. Do oktobra je že nakazala 13,5 milijona €.

»Oceno projekta smo lahko pospešili, saj smo imeli opravka z dolgoročnim in tesnim partnerjem. Vedeli smo, kako vodno podjetje deluje, pa tudi oni so nas dobro poznali,« pove Parant. »Od leta 1995 je to naš peti projekt s podjetjem Société Nationale des Eaux du Sénégal.«

V okviru nujnih pandemičnih ukrepov je Evropska investicijska banka izjemoma financirala 90 % projektnih stroškov, čeprav je običajno najvišji delež banke v stroških 50 %. **S pomočjo dodatnega financiranja banke je senegalska vlada sprostila 34 milijonov € za gospodarsko okrevanje po krizi zaradi covid-19.**

»Sodelovanje z zanesljivim partnerjem nam je prihranilo ogromno stresa,« pove Diouf.

IZ TEH SEMEN BO RIŽ

Nove sorte riža zmanjšujejo izpuste ogljika in pomagajo kmetom.

V Indiji spreminjajoči se monsunki vzorci pustošijo po enem od najpomembnejših kmetijskih proizvodov te države: rižu. Medtem ko sta imeli osrednja in južna Indija v zadnjih mesecih preveliko količino padavin, ki so povzročile poplave v južnih državah Kerala, Karnataka in Madhya Pradesh, pa so imele države na vzhodu in severu države, na primer Uttar Pradesh, Bihar in Odisha, visoke temperature in premajhno količino padavin. Glede na vse to indijsko ministrstvo za kmetijstvo pričakuje, da bo letošnji pridelek riža padel za kakšnih 6,77 milijona ton na 104,99 milijona ton.

A nova semena in izboljšane gojitvene tehnike, ki jih razvija podjetje SeedWorks iz Hyderabad, obetajo boljše čase. »Letošnji vročinski valovi so zdesetkali številne pridelke v Indiji,« pove Sundar Raja Vadlamani, predsednik za dobavne verige v podjetju SeedWorks. »Naše podjetje vzgaja rastline z lastnostmi, zaradi katerih so odpornejše na izjemno vročino in dajo veliko večje donose.«

Pridelava riža je zaradi škode, ki jo povzročajo suša, poplave, slanost in izjemne temperature, žrtev podnebnih sprememb. Hkrati tudi pomembno prispeva k njim, saj je vir okrog 2,5 % izpustov toplogrednih plinov, ki jih povzroča človek, kar je toliko kot svetovna letalska industrija. Velik vpliv na podnebje, ki ga ima ta osnovni kmetijski pridelek, lahko pojasnimo s tradicionalnim načinom njegove pridelave. Na poplavljenih riževih poljih so namreč idealne razmere za bakterije, te pa sproščajo metan, močan toplogredni plin.

Sorte riža, ki jih razvija SeedWorks, potrebujejo manj vode, ki je v Indiji vse bolj primanjkuje, saj se kar 600 milijonov prebivalcev sooča z izjemnim vodnim stresom. Skupaj z novimi tehnikami, za katere podjetje usposablja kmete, je to recept za bolj trajnosten pridelek z manjšim podnebnim vplivom.

Podjetje ocenjuje, da je doslej pomagalo prihraniti okrog 14 milijard litrov vode ne samo s svojimi manj žejnimi sortami riža, ampak tudi s številnimi pobudami za varstvo voda, vključno z vodomeri in zbiranjem deževnice ter usposabljanjem kmetov za optimalno porabo vode.

SeedWorks preskuša tudi nov način sejanja riža s pomočjo stroja, ki ga je podjetje razvilo za sejanje neposredno na polja. V primerjavi z dozdašnjo začetno vzgojo v rastlinjaki bi morala ta inovacija privarčevati veliko vode.

Zasebni kapital in trajnostni riž

Podjetje SeedWorks ima raziskovalne in razvojne obrate v Singapurju, širi pa se tudi na Filipine. Njihove razvojne načrte podpira podjetje zasebnega kapitala GEF Capital Partners, ki je usmerjeno na podnebno in okoljsko trajnostnost, pisarne pa ima v Indiji, Latinski Ameriki in Združenih državah Amerike. EIB Global, mednarodna razvojna veja Evropske investicijske banke, je v letu 2022 namenila 40 milijonov \$ za najnovejši sklad GEF. V njegovega predhodnika pa je v letu 2018 vložila prek 25 milijonov \$.

»GEF je eden od pionirjev na področju vlaganj z učinkom na podnebje,« pove Raj Pai, vodilni partner v GEF za južno Azijo. »Od začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja delujemo na različnih področjih obnovljive energije, vode in prehranske varnosti v Indiji, jugovzhodni Aziji in Latinski Ameriki.«

„Posledice podnebnih sprememb običajno najbolj prizadenejo ranljive skupine, kot so družine z nizkimi dohodki in ženske. Po drugi strani pa vse, kar naredimo za rešitev problematike podnebnih sprememb, običajno pozitivno vpliva ravno na te skupine. „

Raj Pai, vodilni partner v GEF za južno Azijo

GEF danes spremlja svoj učinek na cilje trajnostnega razvoja Združenih narodov, spremlja pa tudi svoj finančni donos – zato vlaga le v podjetja, katerih dejavnosti so skladne s Pariškim sporazumom o podnebnih spremembah. To pomeni, da so vsa njegova vlaganja skladna s potjo proti nizkim izpustom toplogrednih plinov in podnebno odpornemu razvoju.

Podjetje zasebnega kapitala se v okviru pobude 2X Challenge poteguje tudi za sredstva za svoj nov sklad. Challenge skuša mobilizirati 15 milijard \$ za podporo podjetjem, ki ženskam v nastajajočih gospodarstvih omogočajo dostop do vodstvenih vlog, kakovostnih delovnih mest ter produktov in storitev, ki krepijo njihovo gospodarsko udejstvovanje in vključenost.

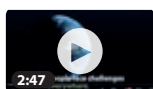
»Posledice podnebnih sprememb običajno najbolj prizadenejo ranljive skupine, kot so družine z nizkimi dohodki in ženske,« pove Pai. »Po drugi strani pa vse, kar naredimo za rešitev problematike podnebnih sprememb, običajno pozitivno vpliva ravno na te skupine.«

Učinek banke EU

Evropska investicijska banka v primeru skladov, kot je sklad podjetja GEF, pritegne druge vlagatelje, ki sicer morda ne bi vstopili v sektor.

»Sodelovanje Evropske investicijske banke v skladih, kot je GEF, pritegne druge vlagatelje ter mobilizira vlaganja zasebnega sektorja v področja, kjer so obupno potrebna, na primer v podnebne ukrepe in okoljsko trajnostnost,« pove Sissi Frank Perez, naložbena specialistka v ekipi zasebnega kapitala v EIB Global.

»Na nastajajočih trgih lahko zasebni kapital odigra edinstveno in pomembno vlogo – ne le kot vir kapitala, ampak tudi kot vir strokovnega znanja in izkušenj, s pomočjo katerih podjetja razvijejo, institucionalizirajo in sprejmejo najboljše prakse glede okoljskih, socialnih in upravljaljskih vidikov.«

EIB Global

BOLNIŠNICE V NEZNANIH VODAH

Runa Khan meni, da bi moral vsakdo imeti dostop do zdravstvenega varstva. Njena organizacija, Friendship, na oddaljena območja Bangladeša prinaša zdravila, cepiva in izobraževanje.

Med obiskom na podeželskem območju Bangladeša, kjer je promovirala izobraževalni projekt, je Runa Khan opazila družine brez vsakršne zdravstvene oskrbe ali zdravil. Odločila se je, da zadeve spremeni na bolje za celotno skupnost.

»Seveda ne začneš tako, da bi skušal spremeniti svet,« pove Runa Khan. »Začneš pri posameznikih, da ugotoviš, kaj potrebujejo, nato pa jim z ljubeznijo pomagaš.«

Runa Khan že vse svoje življenje skuša spremeniti družbo na bolje. Eden njenih najbolj zadovoljujočih socialnih projektov se je začel, ko je leta 1994 v Bangladeš prispel francoski jadralec Yves Marre, z njim pa odsluženo rečno plovilo, ki ga je želel podariti v dobrodelne namene. Plovilo je pozneje milijonom pomagalo do boljšega zdravstvenega varstva. Postalo je prvi korak fundacije Friendship, organizacije s socialnim namenom in več kot 4 000 zaposlenimi v petih podružnicah po vsem svetu.

Evropska investicijska banka je Bangladešu odobrila 250 milijonov € težko posojilo za nakup cepiv in vsedržavno imunizacijo proti covidu-19. Zahvaljujoč temu posojilu in drugi pomoči, zagotovljeni prek fundacije Friendship, so bili milijoni Bangladešancev deležni cepljenja in boljše zdravstvene oskrbe.

»Sodelovanje s Friendshipom nam omogoča, da še povečamo svoj učinek na terenu ter dosežemo trajnosten in vključujoč razvoj,« pove Katrin Bock, posojilna specialistka v Evropski investicijski banki, odgovorna za vlaganja v Bangladešu. »Na naše partnerstvo gledamo kot na vzorec za vlaganja v zdravstveni sektor in projekte v zvezi s covidom-19.«

Živeti s poplavami v Bangladešu

Bangladeš je dežela rek. Skoraj 75 % njene površine je pod ravno morsk gladino. Zaradi te svoje geografske značilnosti je dovzetna za pogoste in hude poplave.

Te še zlasti prizadenejo 4 milijone ljudi, ki živijo na premikajočih se otokih reke Brahmaputra. Vsakič, ko reka poplavi, premikajoči se otoki razpadejo in izginejo, ljudje pa so prisiljeni pustiti vse in se preseliti drugam. S podnebnimi spremembami postaja njihovo življenje vse težje. »Spoznala sem ljudi, ki so se selili več kot 40-krat v življenju,« pove Runa Khan.

Friendship, ki ima danes dve plavajoči bolnišnici in eno na kopnem, zagotavlja zdravstveno oskrbo prebivalcem premikajočih se otokov in obalnega pasu Bangladeša. To pomeni, da jim zagotavlja brezplačne operacije, zdravila in preglede, pa tudi pediatrično, ginekološko, zobozdravstveno in očno oskrbo.

Friendship si želi, da ne bi prav nihče ostal brez pomoči, zato je vzpostavil sistem mobilnih satelitskih in stacionarnih klinik, ki jih podpirajo usposobljeni zdravstveni delavci iz lokalnih skupnosti. »Če nimaš čolna, zelo težko prideš do medicinskih storitev,« pove Runa Khan. »Naš zdravstveni sistem izhaja iz potreb skupnosti.«

„ Seveda ne začneš tako, da bi skušal spremeniti svet. Začneš pri posameznikih, da ugotoviš, kaj potrebujejo, nato pa jim z ljubeznijo pomagaš. „

Runa Khan, ustanoviteljica fundacije Friendship

Premoščanje zadnje milje do cepiva

Bangladeš je skoraj velikosti Grčije, a ima 16-krat več prebivalcev. Ko je udaril covid-19, je bilo cepljenje edini način za ohranitev normalnega življenja brez preteče grožnje smrtonosne bolezni.

Organizacija Friendship je odigrala pomembno vlogo pri prinašanju cepiv do najtežje dostopnih krajev. Organizirali so kampanje za ozaveščanje prebivalcev o pomembnosti cepljenja in podprli njegov začetek v oddaljenih območjih, na primer tako, da so popisovali kandidate za cepljenje in jim pomagali pri prevozu do cepilnih centrov.

Na začetku junija 2021 je bilo med prebivalstvom Bangladeša dvakrat cepljenih manj kot 4 %. Danes, tudi s pomočjo Friendshipa, jih je polno cepljenih več kot 70 %.

Močnejša vloga skupnosti

Bangladeš je v prvih vrstah boja proti podnebnim spremembam. Leta 2022 so državo prizadele rekordne poplave, ki so terjale več kot 100 smrtnih žrtev, še 7 milijonom pa so življenje obrnile na glavo. A posledice podnebnih sprememb naj bi bile v naslednjem desetletju še bistveno hujše.

Ljudje po vsem svetu bi morali vsakokratno krizo gledati v luči širšega izziva podnebnih sprememb, meni Runa Khan. »Medtem ko skušamo naše skupnosti in naše države zaščititi pred covidom-19, moramo razmišljati tudi o krepitvi vloge skupnosti pri spopadanju s prihodnjimi krizami,« pove.

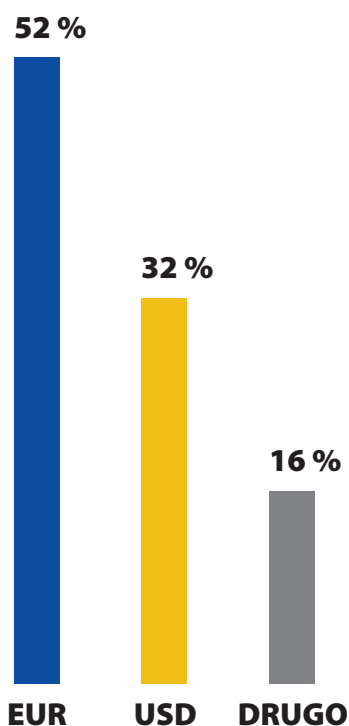
Zaradi tega so dejavnosti Friendshipa veliko širše od zdravstvene oskrbe. Organizacija s socialnim namenom dela na podnebnih ukrepih in prilagajanju posledicam podnebnih sprememb, ohranjanju kulture, gospodarskem razvoju, vključujočem državljanstvu in izobraževanju. Tako na primer zagotavlja medicinsko usposabljanje ter srednje in osnovno izobraževanje tisočem prebivalcev plavajočih otokov, med njimi ženskam in migrantom.

»Ni rešitve, ki bi ustrezala v vseh primerih. Premikamo se po korakih. Denar je orodje, tehnologija ravno tako,« pove Runa Khan. »Če izobraziš eno vas, lahko spremeniš cel otok.«

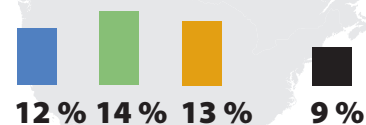
OD KOD SREDSTVA

Evropska investicijska banka, največja večstranska izdajateljica in posojilodajalka na svetu, je v letu 2022 na mednarodnih kapitalskih trgih zbrala 44,3 milijarde €, od tega 19,9 milijarde € z zelenimi ali trajnostnimi obveznicami. Banka s svojimi izdajami pritegne vlagatelje, ki običajno ne vlagajo v Evropi, z nakupom njenih obveznic pa posredno prispevajo k evropskim projektom.

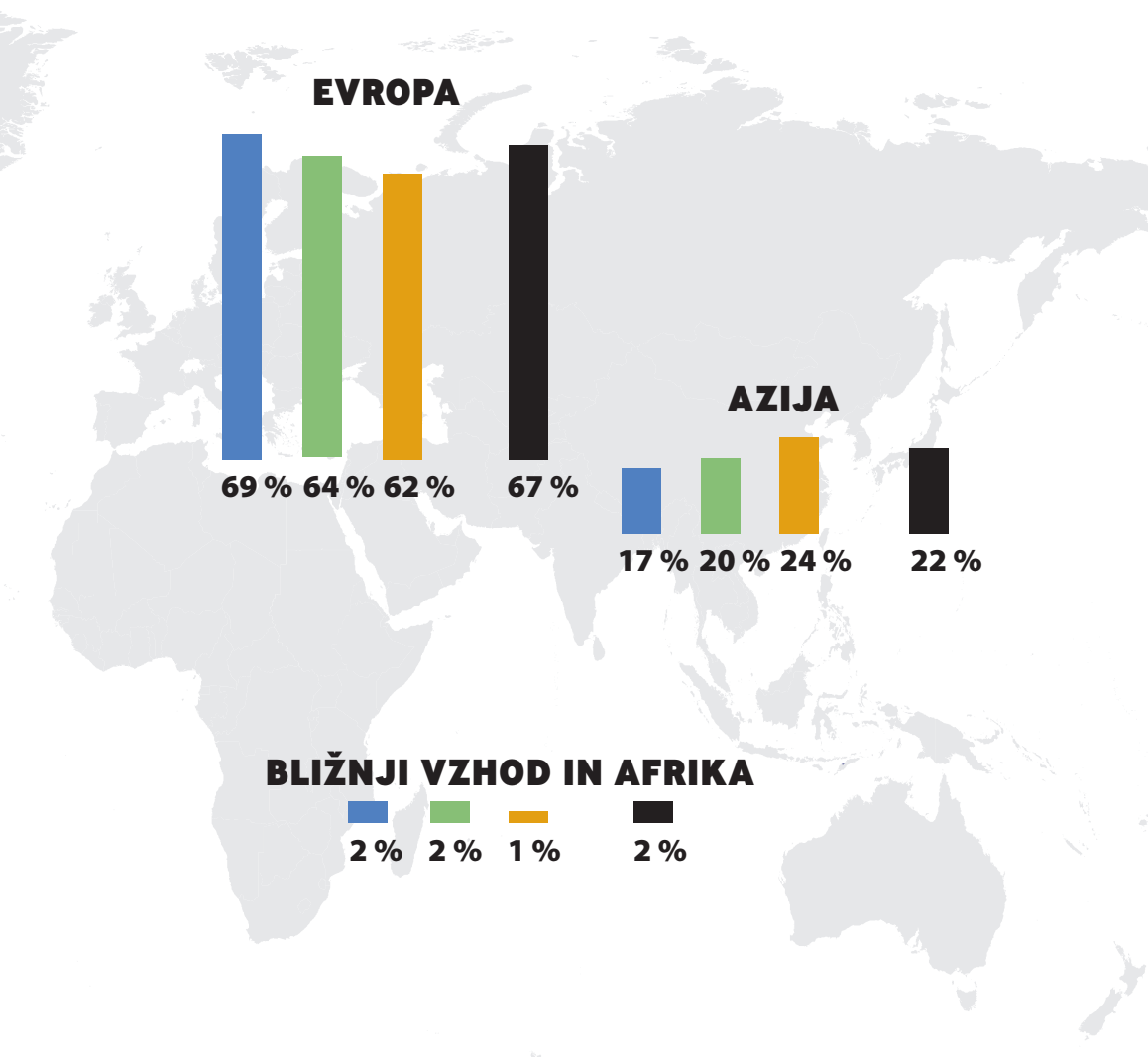
IZDAJE PO VALUTAH

AMERIKE

Banka je izdala obveznice v 17 valutah, večino v osrednjih valutah evro in ameriški dolar. Zaradi raznovrstnosti virov in ročnosti je strategija zbiranja sredstev banke prilagodljiva. Ker obveznice izdaja v več valutah, lahko tudi financira v nekaterih lokalnih valutah.

■ 2020
 ■ 2021
 ■ 2022
 ■ Obveznice podnebne ozaveščenosti / Obveznice trajnostne ozaveščenosti v letu 2022

POUDARKI IZ OPERATIVNEGA NAČRTA SKUPINE 2023–2025

- Več pomoči za Ukrajino in poudarek na avtonomiji EU po ruski invaziji
- Prehod od fosilnih goriv ter podpora regijam, odvisnim od premoga in nafte
- Bolj tvegana vlaganja v zeleno in digitalno
- Več razvoja po vsem svetu prek EIB Global
- Nove prednostne naloge za svetovalno pomoč, inovacije in tehnologijo
- Večja posojila za majhna podjetja na področju podnebnih ukrepov in trajnostnosti

Zaradi vojaške agresije proti Ukrajini bomo pospešili podnebne ukrepe in projekte, ki krepijo neodvisnost Evrope. Del te nove usmeritve je program REPowerEU, ki zagotavlja neodvisnost Evrope od ruske nafte in plina. Gre za program Evropske komisije za energetske neodvisnost, ki ga bomo podprli z vsemi močmi.

Skupina EIB bo okrepila financiranje pravičnega prehoda v zeleno gospodarstvo tako, da bo od premoga in nafte močno odvisnim regijam zagotovila še več pomoči. Pravičen prehod pomeni, da najbolj prizadetim skupnostnim pomagamo najti nove, zelene sektorje, hkrati pa ljudem nudimo še več usposabljanja za spremembo poklicne poti.

Eden ključnih ciljev Evropskega investicijskega sklada v obdobju 2023–2025 je še okrepiti podnebne ukrepe in okoljsko trajnostnost. To bodo dosegli s tehničnim usposabljanjem v majhnih podjetjih ter podporo poslovnim angelom, tveganeemu kapitalu in skladom zasebnega kapitala. S posojilnimi jamstvi drugim posojilnim ustanovam bo EIF zagotovil, da bodo pomoči deležna številna zagonska in majhna podjetja. V okviru programa REPowerEU pa bo EIF v obdobju 2023–2027 finančnim ustanovam dal na razpolago za 3 milijarde € kapitalskih naložb za energetske učinkovitost, obnovljivo energijo in zelene inovacije.

EIB Global bo zunaj Evrope pomagal več regijam pri proizvodnji zelene elektrike, zagotavljanju čiste vode, gradnji sodobne komunalne infrastrukture, izboljšanju zdravstvenih storitev in ustavitvi širjenja nalezljivih bolezni. V Aziji in Latinski Ameriki si bomo prizadevali za povečanje financiranja podnebnih ukrepov.

Okrepili bomo svetovalne storitve, s tem pa zagotovili obširnejše storitve tehnične pomoči, ki pospešuje vlaganja v prednostne projekte. Svetovalne storitve bomo osredotočili na podporo okoljsko trajnostnim projektom in izvajanje načrta podnebne banke. Ta dokument določa naše podnebne cilje za obdobje 2021–2025. Za izpolnitev podnebnih zavez pa bomo morali sprejeti večja tveganja in financirati tehnološko napredne projekte, ki nam bodo omogočili povečanje učinka našega dela.

Preberite celoten operativni načrt za obdobje 2023–2025 tukaj: www.eib.org/en/publications.

UPRAVLJANJE

EIB je organ EU, odgovoren državam članicam, ter hkrati banka, ki sledi veljavni najboljši praksi bančnega sektorja na področju odločanja, upravljanja in kontrol.

Svet guvernerjev sestavljajo ministri – običajno finančni – vseh 27 držav članic. Guvernerji določajo smernice posojilne politike banke in vsako leto potrjujejo letno poročilo. Odločajo o povečanju kapitala banke in njenem sodelovanju v poslih financiranja zunaj Evropske unije. Imenujejo tudi člane sveta direktorjev, upravnega odbora in revizijskega odbora.

Svet direktorjev odloča o posojilih, programih zbiranja sredstev in drugih zadevah glede financiranja. Sestane se desetkrat letno, da zagotovi delovanje banke v skladu s Pogodbama EU, njenim statutom in splošnimi smernicami sveta guvernerjev. Banka ima 28 direktorjev, od katerih vsaka država članica imenuje po enega, enega pa Evropska komisija. Direktorji imajo 31 namestnikov. Če svet direktorjev potrebuje širše strokovno znanje, lahko povabi šest strokovnjakov, da kot svetovalci brez glasovalnih pravic sodelujejo na njegovih sestankih. Svet direktorjev odloča z najmanj tretjinsko večino članov s pravico glasovanja, ki morajo predstavljati vsaj 50 % vpisanega kapitala, razen če statut ne določa drugače. Svetu direktorjev predseduje predsednik banke, ki nima glasovalne pravice.

Upravni odbor je stalni organ odločanja banke. Vodi tekoče poslovanje banke ter pripravlja sklepe za svet direktorjev in skrbi za njihovo izvajanje. Sestaja se enkrat tedensko. Upravni odbor vodi predsednik banke, nadzira pa ga svet direktorjev. Ostalih osem članov so podpredsedniki EIB. Člani upravnega odbora so imenovani za največ šest let z možnostjo ponovnega imenovanja in so odgovorni izključno banki.

Revizijski odbor je neodvisen organ, ki neposredno odgovarja svetu guvernerjev. Odgovoren je za revizijo letnega poročila EIB in skupine EIB, preverjanje pravilnosti poslovanja in knjigovodstva EIB ter preverjanje, ali dejavnosti EIB ustrezajo najboljšim praksam v bančništvu. Letno poročilo revizijskega odbora za proračunsko leto se predloži svetu guvernerjev skupaj z odgovorom upravnega odbora. Revizijski odbor sestavlja šest članov, ki so imenovani za šest zaporednih proračunskih let brez možnosti ponovnega imenovanja.

**Evropska investicijska banka je podnebna banka EU.
Več o našem podnebnem delu:
Podnebna in okoljska trajnostnost (www.eib.org/climate)**

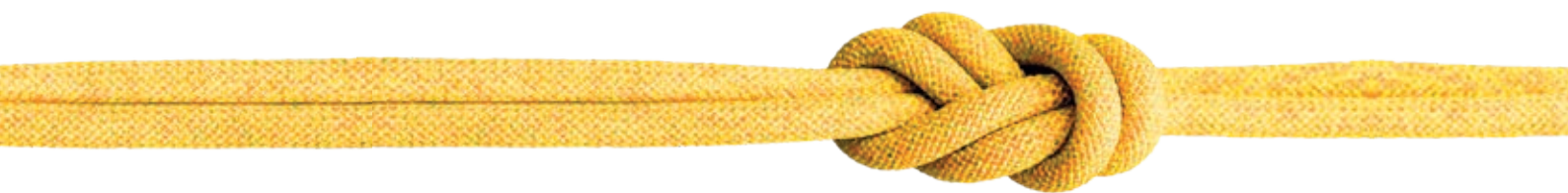
**Evropska investicijska banka stoji Ukrajini ob strani.
Več informacij:
Evropska investicijska banka stoji Ukrajini ob strani
(www.eib.org/standwithUkraine)**

**Naši projekti prispevajo k spremembam na bolje
v prav vseh sektorjih globalnega gospodarstva.
Poglobljene informacije:
Vsi projekti – finančni in globalni učinek po vsem svet
(www.eib.org/projects/all)**

VARNA EVROPA

POROČILO O DEJAVNOSTI 2022

**Evropska
investicijska banka**

pdf: ISBN 978-92-861-5423-2

SL 03/2023